

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oglasila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Rodna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Moderna Rusija.

Znano je, da se Rusija po vojski z Japonsko in revoluciji, ki ji je sledila, z naglimi koraki presnavlja. Vzrok revolucije so bile slabe agrarne razmere, zato so se najprej lotili reform na tem polju in danes dela v Rusiji ogromen aparat na temeljit izboljšanje kmetijstva. Francoski kapital pa dviga zlasti industrijo. Ta reformni proces, ki ga motijo žal še vedno neurejene ustavne in upravne razmere, je tudi vzrok, da zasleduje Rusija zadnji čas bolj energično politiko nazunaj. O napredku Rusije se v zadnjih letih, zlasti pa lani in letos, zelo veliko piše, največ v angleškem, francoskem in nekaj tudi v nemškem jeziku. Na podlagi najboljših publikacij bomo od časa do časa iz tega ogromnega materiala priobčevali poglavne reči.

POLJEDELSKE RAZMERE.

Znano je, da je precejšen del ruskega ozemlja nesposoben za obdelovanje. Na severu se razprostirajo ogromni gozdovi, močvirja in tundre, na jugu puščave, v nekaterih delih pa orjaška gorovja.

Tudi te pokrajine skušajo z uspehom obvladati za poljedelstvo. Tako se je posrečilo v napol polarnih krajih okrog Arhangelska dobiti tekom kratkega poletja dobro travo, zelenjavo, špargeljine in rajska jabolka.

Kakor kaže zadnje ljudsko štetje, se žive tri četrtine ruskega prebivalstva od poljedelstva. Rusija zavzema med poljedelskimi državami zelo odlično mesto in njena poljedelska produkcija silno hitro narašča. Leta 1895. je znašala vrednost poljskih pridelkov štiri tisoč milijonov rubljev, 1910 pa že nad devet tisoč milijonov. Samo žito je bilo vredno l. 1910. skoraj pet milijonov rubljev. Ceni se, da pridela Rusija 51 odstotkov rži, 25 odstotkov ovsa, 33 odstotkov ječmena in 22 odstotkov pšenice celega sveta.

Drug dokaz neizmerne važnosti poljedelstva na Ruskem nudi dejstvo, da so poljedelske surovine vredne dva tisoč milijonov rubljev od onih pet tisoč milijonov, na katere se ceni vsa poljedelska produkcija v deželi.

Te odlične važnosti se v polni meri zavedajo odločilni činitelji na Ruskem. Tekom poslednjih let so našli nekako postavno razrešitev zemljišnega vprašanja kmetov, s katero je slednjim omogočeno opustiti se srenje (s skupno posestjo zemlje) ter si pridobiti svojo lastno kmetijo.

Po starem sistemu srenjskih zemljišč z vednimi zopetnimi razdelitvami zemlje

je bilo povsem nemogoče lotiti se racionelnega kmetovanja, ker noben srenjski član ni bil gotov, da bodo od njega vpejane izboljšave njemu v korist.

Pa s samo postavodajo še ni mogoče izboljšati kmetovanja. Ljudstvo je bilo nevedno, strokovnih učiteljev malo. Da se opomore tem nedostatkem, so se združili vlada, zemstva (nekaki deželni zbori) in obstoječe kmetijske družbe. Začeli so snovati poljedelske šole, kojih število rapidno narašča. Po celi državi so organizirali poljedelska predavanja, razstave, poizkusne kmetije in demonstracije. Država in zemstva so razposlala celo armado strokovnjakov po deželi, da pomagajo in svetujejo kmetom in izselnikom. Samo med leti 1909. in 1911. se je število teh kmetijskih učiteljev pomnožilo za 100 odstotkov.

Istodobno so razširili in izboljšali organizacijo poljedelskega ministrstva. Otvorili so celo vrsto raznih uradov za poljedelske stroje, za uničevanje škodljivih živali in žuželk, za znanstveno raziskavanje, za meteorologijo itd. in vse te urade opretili z laboratoriji. Zemstva in kmetijske družbe pa so otvorile eksperimentalne kmetije in polja, laboratorije in muzeje.

To delo in napor so že obrodili vidni sad. Srenje začenjajo opuščati zastareli triletni sistem (to je, da leži polje eno leto izmed treh neobdelano) ter se oprijemljejo modernejšega štiriletnega s sejanjem trave, in njihova preprosta poljska orodja se umikajo izboljšanim in strojem. Kolika izprememba se je zgodila v tem oziru, se more posneti iz dejstva, da so ruski kmetje tekom poslednjih 15 let nakupili za več nego tisoč milijonov rubljev izboljšane poljskega orodja. V zvezi s tem napredkom je narasla tudi najemninska vrednost zemlje, in sicer v isti dobi za 25 odstotkov.

Izboljšave obsegajo vse panoge poljedelstva, vendar v nekaterih ozirih še niso zadostne, zlasti glede živinoreje; zahteve mesnega trga daleč presegajo dobavo.

Zanimivo je dejstvo, da število kmetijskih družb silno raste. L. 1898. jih je bilo 296, med njimi mnogo le na papirju. Začetkom letošnjega leta so jih našli 3700 živahno delujočih, in nove se snujejo takorekoč vsaki dan. Nadalje se v svrhu poenotnega delovanja krajevnih družb snuje Vseruska poljedelska zbornica, za katero so člani obeh zbornic že sestavili pravila.

Goriški deželni zbor.

(Sedma seja dne 20. februarja ob pol 5. uri popoldne.)

Med došlimi vlogami se nahajajo tudi protesti treh shodov, ki so jih pre-

teklo nedeljo sklicali poslanci S. L. S. proti novim davkom.

Poslanec Ponton (krščanski socialc) je vložil nujni predlog za premembo lovskega zakona, dr. Gregorin za podaljšanje Električne železnice Opčine — Sežana, Dominco za izboljšanje plač učiteljem. Poslanec Fon je vložil dva predloga: radi živinoreje na Goriškem ter glede novega čebelarkega zakona.

Med interpelacijami je omeniti: grof Praudi (krščanski socialc) interpelira radi uporabe vinskega zakona, dr. Podgornik glede poslopja goriške realke, germanizacije pri sodiščih v okrožju tržaškega nadsodišča, pošte na Lijaku ter radi Wieserja v Gorici. Kovač je interpeliral radi nedostatkov na vipavski železnici, pasjega kontumaca in 10letnega bivanja v občini Trst. Mikuž je stavil interpelacijo radi telefonske zveze v Soški dolini.

Poslanec Fon je interpeliral železniškega ministra radi nameravanega znižanja osovja na vipavski železnici (Dornbergu) ter naučnega ministra radi poneverjenj v okr. šolskem svetu za goriško okolico.

Oster boj radi novega davka na vino.

Kot prva točka dnevnega reda je poročilo dežel. odbora radi davka na privatni konsum vina.

Deželni odbor in večina deželnega odbora se je prestrašila viharne protestov goriških kmetov proti novim davkom. Zato je hotel popravljati v današnji seji svoj prvi predlog ter je vnovič predlagal davek na zasebni konsum vina z opombo, da je producent izključen od plačevanja tega davka.

Predno pa je poročevalec dr. Flego v tej zadevi dobil besedo, se oglasi k besedi dr. Franko, ki stavi na deželne glavarja vprašanje:

V deželnozborski seji dne 12. februarja je bil stavljen predlog deželnega odbora za pokritje deželnega primanjkljaja. Predlagal se je nov davek na vino poleg zvišanja zemljarine kakor tudi povišanje naklade na pivo. Ta predlog je dal nam nasprotni stranki povod za silno divjo agitacijsko gonjo po časopisih in po shodih. Govorilo se je v tem zmislu, kakor da hoče deželni odbor obdavčiti kmeta. Ljudstvo je tako razburjeno, da se je bati nevarnih posledic. V deželnem odboru pa se ni prav nikjer govorilo, da bi se hotel zadeti tudi producent. Z novim davkom se je hotelo zadeti le zasebne konsumente v mestih. To je zmisel predloga deželnega odbora. Proti dobri veri pa

se je zlobno agitiralo proti moji osebi in tov. Dominca, češ, take odbornike imate! Zato vprašam g. dež. glavarja: Ali mu je znana ta divja agitacija in zlobna gonja proti dež. odboru, posebno proti moji in osebi tov. Dominca? Ali je voljan pojasniti razgovor v dež. zboru in zmisel dotičnega predloga?

Dež. glavar Faidutti: Znano mi je, da so se po deželi vršili shodi proti davkom na vino, ki bi ga moral nositi tudi kmet. Znano mi je, da se je govorilo to in ono brez prave vednosti, kaj je nameraval deželni odbor. Ali naj se vpelje davek na vino, so se mnenja krizala, bili pa smo vsi za to, da se davek ne sme naložiti producentu. Morda za to niso vsi dobro znali. Iz tega so nastali glasovi proti dež. odboru in proti davku ne le na Slovenskem, ampak tudi v Furlaniji. Resnica pa je ta, da deželni odbor ni mislil zadeti producenta. (Posl. Fon: Prosim besede!)

Fon dobi nato besedo in pravi: Jaz sem sicer mnenja, da pri našem poslovanju ta način interpelacije, kakor si je to dovolil dr. Franko, ni bil na mestu. Tako bi bil lahko nastopil v debati, a sedaj ne. Toda nič ne de. G. dr. Franko se je z veliko silo zaletel v me — sicer ne imenoma — in v stran, kateri mi je čast, da pripadam. Rekel je, da zlobno agitiramo proti deželnemu odboru, proti njegovi častiti osebi ter osebi prijatelja Dominca. Jaz sem minolo nedeljo govoril na dveh shodih, a na nobenem nisem ne enkrat izustil kakega imena. To potrjuje tudi gospod dr. Podgornik, ki je bil navzoč na shodu v Gorici in g. Furlani, ki je z isto vehemenco in zlobnostjo agitiral proti predlogu deželnega odbora. Dr. Franko naj se najprej obrne na svojega tovariša Furlanija in somišljenika Luznika.

Kar se pa tiče meritorne strani pa to-le: Na shodih se ni delala razlika. Govorilo se je le, da ta davek obteži kmeta. Naravno je, da deželni odbor pri tem ni dobil posebne pohvale. Sedaj trdite, da niste bili edini, ali naj se vpelje davek. Po mojih informacijah pa je bil sklep soglasen. (Dr. Franko: Ni res!) Ali hočete, da vam imenujem osebo, ki mi je to povedala? Kaj so si gosposde v deželnem zboru mislili, tega ne vem! Rekelo se je, da se to nanaša na zakon iz leta 1909., v katerem je baje rečeno, da producent ni podvržen davku. Če pa prečitamo dotični predlog, ni tam nič izjem! Zato ste danes predlagali dodatek, v katerem od davka izvzemate producenta! Jasna stvar ni bila! Mi smo imeli po-

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gruščeki, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Od vračajočega se župana so izvedeli drugi o Šelogu in prihajali vpraševati, poslavljati se, tolažiti in zagočavljati, da ne puste storiti krivice niti ženi, niti otrokom.

»Ne ženejo te v Sibirijo, ne v moskovske kraje, ampak odhajaš na Poljsko, med naše katoliško ljudstvo... Skrbeli bomo za te, pojde prošnja, da bi se vrnil mož k ženi, oče k otrokom.«

Jutro je bilo hladno in oblačno in dež je padal v curkih, ko je Šelog stopil iz koč, pred katero je stal naprežen voz.

Vikta ga je spremila onkraj vasi, šla bi še dalje, ker se ni mogla ločiti, toda mož je rekel:

»Vikta, misli na otroke... sami so izbi, kdo skrbi za nje... toda pomni, v cerkev ne daj otroka, kajti tega ti nikdar ne odpustim.«

»Niti mrtvega jim ne dam, kaj še živega!« je zaklicala resno.

XX.

In razšla se je tajnostna novica, neznano odkod in kako, da je prišel misijonar v deželo, krsti otroke, blagoslavlja zakone, deli versko tolažbo.

Ta govorica je prišla tudi v Tesno, vzradovali so se verniki in povpraševali neprenehoma, če ne pride tudi k njim, ki so tako užalosteni radi zaklenjene cerkve, preganjanja od popa in stražnikov.

Prihajali so vpraševati tudi k Malinovemu, kaj je na tem.

»Ako misijonar pride, se ne bo izognil Tesne, ker je glasna po križu, katerega so sežgali brezbožniki.«

Bilo je že dobro v noči, vsi so spali v izbi, samo Malinov je kleče pred Materjo božjo Censtohovsko še molil, kar je zaslišal tiho lajanje psa, takoj nato je pa nekdo potrkal na okno.

Skočil je na nogi, zasenčil si oči pred lučjo svetilke, pogledal v temo in vprašal tiho:

»Kdo?«

»Z dobro novico,« je odvrnil nekdo. Malinov je vrgel nase sukmano, odprl tiho ena in druga vrata in ko je stal na pragu hiše:

»Ali prihaja on?«

»Jutri... trguje z blagom, v voziček je vprežen siv konj... kje naj se ustavi?«

»Prosite, da ne bi prezrl moje koč.«

»Pride... z Bogom!« in izginil je v temi.

Razveseljeni Malinov je zaklical, ko je stopil v sobo:

»Mati! Mariš! Stanko! Vstanite, a hitro!«

»Jezus Marija! Ali gori?« je kriknila žena ogrnivši se.

»Praznik je pri nas, kakor ga ni bilo že skoraj dvajset let, duhovnik, misijonar pride k nam.«

»Hvala ti, večni Gospod,« je vzdihnila.

»Ate, kje se bo pa ustavil?« je vprašala Mariš.

»Izvolil je našo nevredno hišo.«

»Jezus Nazarenski,« se je prijala gospodinja z rokama za glavo, »to je čast za nas... Mariš, hitro po vode... toda ne, Stanko, dajaj vodo... Mariš zakuri na ognjišču... a jaz grem po moko, moramo vse pomesti, očistiti in kaj speči... Zakaj me nisi poprej zbudil? Kako bom mogla... zasuti se Mariš... a ta se pa obotavlja z vodo...«

»Pomiri se mati... vse se bo storilo pravočasno, samo brez sile.«

»Ali ne veš, če zjutraj ali popoldne?«

»Hm... kakor bo mogel, kdo ve...«

Slednjič se je pomirila Malinova, a ker je bila izvrstna gospodinja, je urenila vse, kakor treba in vsak je prijel za svoje delo.

In delali so tiho, pri skrbno zaslonjenih oknih, da ne bi kdo gledal ali poslušal šuma.

V tem so zaslišali trkanje na okno, poslušali so, zopet nekdo prihaja...

Malinov je ugasnil svetilke in šel k zunanjim vratom in vprašal, kdo bi bil.

»Svoj... Marcelij.«

Odprl mu je vrata, spet so prižgali svetilko, a začuden Marceljek je zapazil, da so snajili klopi, police, mize, a gospodinja sama je mesila testo.

»Kaj te je pa prignalo?« je vprašal Malinov, paleč ogenj v peči.

»Na noč sem zvedel, da so zaprli mater v ječo, ker ni imela s čim plačati kazni za cerkev... Torej sem prišel z denarjem.«

»To je lepo od tebe... toda denar je že zložen v občinski blagajni in jutri izpuste tvojo mater.«

»Kdo je pa dal?«

»Denar je iz zbirke... vrneš drugim, kadar bo potreba.«

»Dovolite, da se oddahnem.«

»Ti si vendar naš, bodi kot doma.«

(Dalje.)

polnoma prav, da smo nastopili proti davku. Predlog, ki je pred nami, se glasi, naj se obdači vino, ki se použije. (Dr. Podgornik: § 3.) Tam ne najdete ničesar za vas! Tudi § 4. ni (iz leta 1909) jasen. Sicer pa **mi nismo le proti temu, da se obdači producenti! Mi smo sploh proti vinskemu davku!** Na eni strani se bo vsled novega davka konsum vina znižal, na drugi strani pa bodo ljudje bolj drli v krčme! Mi smo načeloma proti temu, da ljudje hodijo v krčme! Da pa bo novi davek na vino koristil le krčmarjem, dokazuje vloga, ki so jo svoj čas krčmarji podali deželnemu zboru, naj se naloži davek na zasebno vino. Zato, gospodje, delate slabo v dvojnem oziru! Če vam je to prav, je vaša stvar. Mi pa bomo z vso energijo delali na to, da tega ne boste storili!

Dež. glavar: Mi smo tudi proti krčmam, ker te škodujejo ne le posamezniku, ampak družini, občini, deželi, državi in človeštvu sploh! Deželni odbor je predložil predlog, naj se obdači vino. Če vam je prav, ga sprejmite, če ne, zavrzite! Dežela pa potrebuje dohodkov, ker je treba mnogo pokriti!

Fon: Seveda! Vi z menoj polemizirate s predsedniškega stola! To je nedopustno! Vi ste predsednik!

Deželni glavar: Jaz branim deželni odbor!

Fon: Ne, vi polemizirate!

Deželni glavar: Deželni odbor ima pravico, se zagovarjati!

Fon: Prosim besede! (Dež. glavar Fonu noče dati besede.)

Besedo dobi nato dr. Flego, ki vnovič predloži deželnemu zboru predlog deželnega odbora z dostavkom, da je producent od davka izključen. Predlog se odkaže odseku.

Predlogi deželnega odbora.

Deželni odbor prosi poblastila za najetje posojila 300.000 K za nakup delnic železnice Gorica—Červinjan—Belvedere in Gorica—Ajdoščina. Izroči se železništvu in finančnemu odseku. — Deželni odbor predlaga zakonski načrt glede učnega ustroja realk. Se izroči šolskemu odseku. — Predložen je tudi zakonski načrt, naj se vpelje davek na javne zabave v korist ubožnim zalagam občin. (Fin. odseku izročeno.) Odobri se sklep dež. odbora, s katerim se je za cesto Dolenja—Gorenja Trebuša—Čepovan izplačalo 10.000 K podpore. — Tehničnemu odseku se izroči predlog za obnovitev podpore 10.000 K za cesto Kopriva—Vipolže. — Istemu odseku se izroči zadeva zgradbe sadne sušilnice na slov. kmetijski šoli.

Odobri se sklep deželnega odbora, s katerim se je nakazala nagrada finančnim organom, ki jim je bilo poverjeno pobiranje deželnih doklad na užitino tekom leta 1912.

Poročila o deželnem prispevku za zgradbo železnice Ronke—Tržiška luka, Gorica—Červinjan in o deželnem prispevku za zgradbo ceste Belvedere—Gradež se izroče tehničnemu in železniškemu odseku.

Poročila odsekov.

Županstvu Volče za vodovod v Selu se dovoli 130 kron. — Podpora županstvu Ponikve — Klavže se zviša za 300 K. — Županstvu Medana in Biljana se dovoli v svrhu gradbe ceste Dobrovo—Medana—Fojana 1200 K. — Prošnja županstva Bovec za napravo vodovoda se vrne dež. odboru. — Županstvu Vrtovin za zgradbo vodnjaka se dovoli 800 K. — Mlekarski zadrugi na Idriškem v kritje stroškov pri gradbi mlekarne in nakupa mlekarkega orodja se dovoli 2000 K. — Društvu državnih uradnikov za zgradbo uradniških stanovanj 8000 K. — Prošnja županstva Grahovo, ki se tiče nadaljevalne podpore za zgradbo vodovoda v Zarakovcu se vrne dež. odboru. — Idriški mlekarški zadrugi se dovoli 400 K. — Županstvu v Kanalu za kanalizacijo se dovoli 825 K. — Županstvu Renče za napravo vodnjaka v frakciji Mrljaki se dovoli 1500 K. — Županstvu Zaga za zgradbo vodovoda pri Šekelnih se dovoli 800 K. — Zviša se deželni prispevek za zgradbo ceste Lokvica—skladovna cesta Miren—Opatjeselo. — Odkloni se prošnja za podporo županstvu Šebrelje za postavitev javne teltnice. — Županstvu Podgora za zgradbo vodnjaka v Podsobotinu se dovoli 875 K. — Županstvu Renče za zgradbo vodnjaka v Ožrinju se dovoli 500 K. — Upravnemu odboru iz Sovodenj za zgradbo dveh vodnjakov v Gabrijah se dovoli 2175 K. — Obnovi se podpora za zgradbo kapnice na Sejmišču (1350 K.) — Vinarskemu in sadjarskemu društvu v Rihemberku 200 K. — Vinarskemu in sadjarskemu društvu v Kamnjah 150 kron. — Vinarski zadrugi v Šempasu 400 K. — Sadjarskemu društvu v Komnu se dovoli 200 K, če predloži račun leta 1910, 11, 12. in 13. — Brijski podružnici »Goriškega kmetijskega društva se dovoli 100 K. — Zvezi proti kupčiji z dekleti se dovoli 250 K. — Av-

strijskemu vinorejskemu društvu na Dunaju se dovoli 50 K. — Avstro-ogriški šoli v Aleksandriji se dovoli 100 K.

Čč. oo. kapucini so prosili za podporo za svojo cerkev. Poročevalec dr. Cescriutti predlaga, naj se ta prošnja odkloni. Poslanec Rojec naglašuje, da bi to ne bilo prav! Če jim dovolimo podporo, to ne gre njim v korist, ampak ima od tega korist dežela in mesto. S svojo cerkvijo so mnogo storili za olepšavo mesta. V dušnopastirskem oziru store silno mnogo dobrega, enako v šolskem oziru! In socialno njihovo delo! Le pogledite vsako opoldne reveže, ki se zbirajo tam pri samostanskih vratih. Oni na leto porabijo samo moke nad 20 kvintalov za uboge; kosilo dajo 30 dijakom, večerjo 20. In to dan na dan! Upoštevajmo to. S tem izvršimo eminentno humanitarne čin. Predlog posl. Rojca podpira tudi dr. Gregorčič, nakar se po daljši debati sklene, naj se prošnja odda dež. odboru, ki naj potem oo. kapucinom da podporo, v kolikor mogoče izdatno.

Dalje se dovoli pogorelcem v Kalu 800 K, za vodvod v Kartečinah na Bukovem 500 K, županstvu na Trnovem za napajališče 100 K, za most čez Veliki potok v Gabrijah 1000 K, pogozovalnemu društvu v Bovec 200 K, za spomenik pri Aspernu 50 K.

Poročevalec predlaga, naj se prošnja katoliškega društva za varstvo deklet odkloni. K besedi se oglasi poslanec Furlani, ki pravi: Če imate srce do naših deklet, morate dati podporo. Naša dekleta so podvržena v Egiptu velikim nevarnostim. Pošiljajo jih ne le v srednjo Afriko, ampak tudi v Indijo. Ravno naša dekleta najbolj iščejo. Predlaga podpore 300 kron. Se vrne odseku.

Jezikovni zakon za Goriško.

Poslanec Rojec utemeljuje svoj predlog, naj bo učni jezik na goriških ljudskih in meščanskih šolah le slovenski, oziroma laški. Narodni boji med Slovenci in Italijani bi popolnoma prenehali, če se posreči napraviti zakon v varstvo narodnih manjšin. Toda od severa prihajajo sedaj Nemci, ki hočejo dobiti pot do Jadranskega morja. Našo zemljo hočejo germanizirati. Če se jim to posreči, začne narodni boj z vso ljutostjo. Proti temu se moramo zavarovati. Predlog se izroči šolskemu odseku.

Deželna zavarovalnica.

Poslanec Rojec utemeljuje svoj predlog za uvedbo deželne zavarovalnice proti ognju, toči in za življenje. Ta želja je splošna. Zasebniki-kapitalisti, ki imajo sedaj zavarovalnice v roki, imajo ogromne dobičke. Stroški naše dežele bi se lahko popolnoma pokrili z dohodki iz deželne zavarovalnice. Nekatere druge dežele že imajo svoje zavarovalnice. Danes gledamo veliki primanjkljaj naše dežele. Kako lahko bi se pokrili kmalu ves primanjkljaj in mnogo novega bi se naredilo s tem kapitalom, ki gre sedaj v žepo kapitalistov. Namen predloga je: 1. Dobiti nove dohodke. 2. Preprečiti, da si kapitalizem na stroške ljudstva brez žrtve in dela množi moč. Predlog poziva deželni odbor, naj čim prej predloži načrt deželne zavarovalnice. Sprejeto. Nato Furlani utemeljuje svoj nujni predlog za ustanovitev deželnega vinarskega društva. Se izroči kmetičnemu odseku.

Pettani predlaga, naj deželni odbor predloži načrt za uravnavo pravnega razmerja obč. tajnikov.

Učiteljske plače.

Skupaj se razpravljata Dominco v nujni predlog in Pettarinov predlog za izboljšanje učiteljskih plač. Deželni odbor se pozivlja, naj predloži načrt za izboljšanje plač učiteljem. Dominco predlaga dotlej 25 odstotno draginjsko doklado. Se izroči šolskemu odseku.

Z glasovi slovenskih in laških liberalcev se odkloni predlog poslanca Rojca, naj se fin. odsek pomnoži za 9 članov. Proti je govoril dr. Podgornik. Dr. Rojec je poudarjal, da to zahteva pravičnost in pa tudi hitrejše poslovanje. Cela dežela se čudi, da imamo tako malo sej. Mi smo prišli sem delati! Ne odričajte nas od dela! Res smo samo 3, a zastopamo veliko moralno moč na deželi!

Nato so se prebrale interpelacije.

Poneverbe v okrajnem šolskem svetu goriškem.

Poslanec Fon interpelira naučnega ministra: Ali so vam znane poneverbe izza časa, ko je bil okrajni šolski nadzornik v Gorici Finžgar in kdaj misli država davkoplačevalcem goriške okolice povrniti denar, ki so ga v okrajnem šolskem svetu poneverili njeni uradniki.

Prihodnja seja bo na pepelnico sredo.

Veliki shodi goriških kmetov

PROTI NOVIM DAVKOM. — NAD 2000 KMETOV ZOPET PROTESTIRAJE!

Gorica, 22. februarja 1914.

Danes so se vršili po Goriškem zopet veliki kmečki shodi zoper nove davke, ki jih hoče kmetu naložiti deželni odbor.

V Repentabru na Krasu se je vršil dopolne shod, ki se ga je udeležilo nad 100 mož iz domače župnije. Predsedoval je domači župnik č. g. Krančič. Govorila sta gosp. poslanec Rojec in urednik Kremžar. Poudarjala se je velika škodljivost novega davka na vino, mošt in zemljorinjo za kmečki stan. Zahteval se je davek na pivo in ustanovitev deželne zavarovalnice, kakor jo je v dež. zboru predlagal posl. Rojec. Ogorčenje ljudstva proti novim davkom je velikansko. Sprejete so bile soglasno tozadevne resolucije.

Velikanski shod, ki se ga je udeležilo okrog 1000 ljudi iz celega kanalskega okraja, se je vršil v Kanalu. Predsedoval je g. Miha Zega. Poslanec Rojec je govoril o deželnih finančih, davku na vino, zemljorinjo ter zahteval v prvi vrsti davek na pivo. Omenjal je velikanskega primanjkljaja okrog 170.000 K v okr. šolskem svetu za goriško okolico. Poudarjal je veliko važnost deželne zavarovalnice zoper ogenj, točo in za življenje. Protestiral proti nakupu Südbahna za novo deželno hišo, za katerega liberalci zahtevajo 350.000 K, v teh finančnih razmerah. Ogorčenje velikansko. G. Zega, ki je shod prav vzorno vodil, je zahteval, naj urad za cimentiranje vinskih posod posluje v vseh vinorodnih okrajih. Priporočala se je tesna stanovska organizacija kmetov.

Soglasno so bile sprejete naslednje resolucije:

Na javnem shodu okrog 1000 zbranih davkoplačevalcev odločno protestiramo proti nameravanemu davku na vino in mošt, ker bi s tem davkom bil udarjen najbolj naš kmet. — Odločno tirjamo, da sklne deželni zbor najprej postavijo, s katero se obdači pivo z 8 K na hektoliter kot ptuj pridelek v smislu predloga deželne in državnega poslanca g. Fona v oktoberskem zasedanju deželnega zbora. — Smo odločno proti nameravanemu povišanju doklad na zemljorinjo, ki je z neposrednimi drugimi davki že visoko obdružena. — Pozdravljamo predlog deželnega poslanca Rojca, da se ustanovi deželna zavarovalnica zoper ogenj, točo in za življenje ter prosimo visoki deželni zbor, da v najkrajšem času ustanovi z zakonom tak zavod, ki brani davkoplačevalce pred povišanjem davka, a daje deželi znatne dobičke.

Sijajen shod kraških kmetov se je vršil popoldne v Komnu. Sklkal ga je poslanec Grčič. Navzočih je bilo 1000 mož iz celega okraja, ki so z ogorčenjem obsojali namere večine deželnega zbora proti našemu kmetu. Poslanec Fon je temeljito razložil celo zadevo in popolnoma razkrinkal hinavščino, ki jo uganjajo liberalci napram kmetu. Predlagane resolucije so bile z velikanskim navdušenjem sprejete. Predsedoval je g. župan kopenski Vinko Jazbec.

Glavna posojilnica.

Včeraj dopoldne se je vršil v Mestnem Domu občni zbor zadrušnikov Glavne posojilnice. V imenu likvidacijskega odbora je otvoril zborovanje g. Mikuž in konstatiral sklepčnost.

O poslovanju je poročal g. Mikuž. Iz poročila posnemamo: Likvidacija »Glavne posojilnice« se je sklenila na izrednem občnem zboru dne 8. januarja 1911. Likvidacijski odbor je na podlagi izgotovljene bilance napovedal dne 13. februarja 1911 konkurz. Drugi občni zbor je dne 26. februarja 1911 odobril tozadevno postopanje odbora.

Nato je sestavil odbor posebno prošnjo za državno podporo, odnosno za posojilo proti nizkemu obrestovanju. V ta namen se je odposlala na Dunaj tudi posebna deputacija. Tej prošnji pa c. kr. ministrstvo ni ugodilo. Danes se mora odkrito priznati, da bi od takrat eventualno dovoljene državne podpore ne imeli zadružniki nikake koristi, ker bi prišla ta državna podpora edinole v prid vlagatelju-upnikom »Glavne«, kajti upniki bi gotovo trdili, da je država naklonila podporo le njim, in od članov bi ravnotako kakor sedaj zahtevali pokritje ostanka njih terjatev. Slika seveda bi bila drugačna, če bi prejel odbor kako tako podporo pred napovedjo konkurza, toda na to še misliti ni bilo. Ako pa bi ministrstvo na takratno prošnjo dovolilo kako posojilo proti gotovi garanciji, bi pa odbor tega posojila ne mogel realizirati, ker garancijo za to posojilo bi morali dati zadružniki in teh takrat ni bilo.

Po konkurzu je likvidacijski odbor dognal, da je še veliko oseb vpisanih v zadružni register, ki so že davno umrle. Dalje je konstatiral, da se nahajajo med zadružniki mladoletne osebe. Na podlagi korespondence je dognal marsikatero odpoved, črtal je iz registra osebe, ki so pri-

šle v konkurz itd. Proti likvidacijskemu odboru so se vršile različne pravde radi priznanja nečlanstva, toda večina zadružnikov je podlegla. O kaki poravnavi ni bilo niti govora, saj ni hotel biti nikdo član zadruge.

Po razsodbi nekaterih načelnih tožb in po treznem presojevanju premoženjskih razmer zadružnikov je prišel likvidacijski odbor do prepričanja, da **zadružniki pod nikakim pogojem ne zmorejo pokriti velikanskega deficita**, ki se je pokazal tekom časa, vsled tega se je sklical dne 8. junija 1913 izredni občni zbor zadružnikov.

Na tem občnem zboru se je pooblastil likvidacijski odbor, da nemudoma poizkusi doseči poravnavo z upniki, in sicer na tej podlagi, da se upnikom-vlagateljem ponudi 30% njihovih terjatev najkasneje do 1. julija 1914, pod pogojem, da odstopijo od pravice, ki jo jim nudi zadružni zakon nasproti zadružnikom, ostane jim pa ta nedotaknjena, nasproti konkurznim masi »Glavne posojilnice«.

Vseh vlog, odnosno drugih likvidiranih terjatev je približno 3.800.000 K, odčevši domače vloge (rezervni fond, knjižice Hudnika itd.) v skupnem znesku okoli 370.000 K, ostane tedaj približno znesek 3.430.000 K, ki je za poravnati.

Na podlagi omenjenega sklepa bi bilo tedaj izplačati 30% od zneska 3.430.000 K, t. j. 1.030.000 K. Prištevisi razne druge stroške okroglo 1.200.000 K, katere bodo morali plačati zadružniki najkasneje dne 30. junija tekočega leta.

Likvidacijski odbor je pošiljal večjim upnikom posebna pisma, v katerih je natančno pojasnjeval položaj in jih vabil k poravnavi. Najel je tudi posredovalce, ki so hodili od moža do moža in od zavoda do zavoda. Veliko se je storilo z ustmenim in pismenim posredovanjem pri raznih odličnih in vplivnih osebah, prosilo se jih je, da naj s svojo vplivno besedo pomagajo pri rešitvi tega vprašanja. V tem pogledu se je tudi precej doseglo.

Uspeh tega delovanja je do danes sledeč:

Znesek 3.430.000 K, ki je za poravnati, zastopa približno 1150 oseb. Hranilnih knjižic je 1350, drugih upnikov je le malo in so že vpoštet v skupni svoti 1.200.000 K, ki jo je treba plačati najpozneje dne 30. junija tega leta.

Likvidacijski odbor ima do danes izjave od 841 vlagateljev, ki imajo 952 hranilnih knjižic.

Te knjižice reprezentirajo glavnico v imenski vrednosti okroglo 2.000.000 K. Dalje je še več vlagateljev, med njimi tudi posestniki večjih vlog, ki sicer izjav še niso podpisali, so pa pripravljeni to storiti in reprezentirajo glavnico v okroglem znesku 650.000 K. Skupaj se sme torej računati, da je doslej vsota 2.650.000 K poravnana s 30%, oziroma da so upniki te vsote zadovoljni s 30%no kvoto in je za poravnati le še ostanek v približnem znesku 780.000 kron.

Od neporavnanih vlagateljev je velika večina, katera podpiše tozadevne izjave le pod pogojem, da se jim izplača dogovorjena 30%na kvota takoj.

Izkaz, katerega je sestavil odbor tekom leta 1911., izkazuje še 587 članov z 3168 deleži po 5 K.

Vsled razsodb, smrti in na podlagi raznih drugih, povsem utemeljenih razlogov se je pa to število znatno skrcilo.

Danes je pravih članov le še 469, od teh je doslej umrlo 9, tedaj je še živih 459, ki imajo 1985 deležev po 5 K.

Za 30%no poravnavo se potrebuje okroglo znesek 1.200.000 K. Če se ta znesek deli s številom deležev, bi prišlo na vsak 5 kronski delež plačati prispevek v okroglem znesku 600 K.

Lahka rešitev bi bila, če bi bili vsi lastniki deležev solventni za vso na deležih vplačano glavnico. Toda od teh 1985 obstoječih deležev je delno solventnih komaj 500 deležev po 5 K. Če pa vpoštevamo posestnike teh 1985 deležev, ki jih je danes še 468, pa pridemo do zaključka, da je od teh komaj 250, ki so deloma solventni, večina od teh pa zmore le z veliko težavo prispevati kvečjemu prispevek v znesku 600 K, kateri odgovarja temu računu. Skoraj brez izjeme so med solventnimi člani samo posestniki 5 kronskih deležev. Posestniki glavnih deležev so v veliki večini deloma popolnoma insolventni, deloma pa le delno solventni.

Opiraje se na to, je odbor, upam, da popolnoma upravičeno, opustil za sedaj proračun prispevkov na tej podlagi.

Po naročilu zadnjega občnega zbora je pozval likvidacijski odbor člane, naj se izjavijo, koliko so pripravljeni prispevati.

Do danes je uspeh sledeči: Vseh izjav je doslej došlo 263, in sicer je 194 pripravljeno prispevati z manjšim ali večjim prispevkom, 69 članov pa iz enega ali drugega vzroka odklanja vsak prispevek. Dalje se še vzlic večkratni urgenci ni odzvalo 160 članov; 39 članov je deloma neznanega bivališča, od teh največ v Ameriki, deloma pa notorično insolventnih.

Od devetih zapuščenih umrlih članov še od šestih dediči niso ponudili nikakega prispevka.

Zgoraj omenjenih 194 članov, ki so podpisali izjave za prispevek, je pripravljeno prispevati znesek 523.800 K deloma takoj, deloma v obrokih. Dalje je med onimi, ki se niso vposlali izjav, še nekaj takih, ki še čakajo, kako se bo stvar končno uredila. Po sedanjem stanju bi bilo dobiti na prostovoljnih doneskih največ znesek 600.000 K, in sicer 400.000 K takoj v gotovem denarju, ostanek pa v obrokih.

Omeniti moram, da prihaja odboru vse polno pritožb, češ, da zadrugi obremenjujejo posestva, plače itd. Poudarjam tukaj, da nima odbor te moči, da bi ta dejanja preprečil.

Od strani odbora se jim to niti v zlo ne šteje, če so vzlic temu pripravljeni plačati odmerjeni prispevek. Gode se pa slučaj, ko taki zadrugi odklanjajo vsak prispevek, češ, saj se mi ne more nič zgoditi. Takim bi privoščil, da jih poženejo upniki.

Likvidacijskemu odboru ne napravlja toliko skrb poravnava z upniki kakor skrb, kje bo dobil denar, da bo najkasneje dne 1. julija tekočega leta izplačal upnikom obljubljeno vsoto. Stvar je zelo resna. Skoro vsak zadrugi se brani, jadruguje in zatrjuje, da nima nič. Res je zelo hudo, ker ogromna večina zadrugnikov nima mobilnega kapitala, po veliki večini je navezana na picle stalne dohodke in na osebni kredit. Med nami ni bogatinov, ki bi lahko utrpeli to zlo. Polom je neizogiben, če v zadnjem trenutku ne priskočijo na pomoč nesrečnim zadrugnikom mero-dajni faktorji. Pomisliti je treba, da so zadrugi nedolžni, zakrivilo ni ničesar in že davno vrnili prejeta posojila. Brez izjeme so vsled nepoznanja zadrugnega zakona prišli v ta obupni položaj in sedaj se naj nje in njih rodbine vrže na cesto.

Poročilo se je odobrilo.

Nato je poročal g. Mikuž o ustanovitvi zadrug z omejenim jamstvom, ki naj bi omogočila na najlažji način izplačati upnikom dogovorjeno vsoto. Iz poročila posnemamo: Glasom došlih izjav so pripravljene zadrugi vplačati znesek 600.000 K.

Veliko je zadrugnikov, ki so glasom izjav pripravljene prispevati podpisane prispevke v obrokih, toda od teh je velika večina uradnikov in častnikov in drugih stalno nastavljenih uslužbencev. Ti bodo morali v najkrajšem času ukreniti vse potrebno in si pri svojih delodajalcih izprosi primerno posojila, da bodo na ta način prišli do gotovine, katero bodo morali založiti v ta namen.

Enako bodo morali storiti drugi zadrugi, ki so navezani na stalne dohodke. Ti si bodo morali izposoditi denar od sorodnikov, znancev, odnosno s poročstvom od teh pri denarnih zavodih. Drugače ne gre.

Izgovori »jaz sem silno zadolžen, preživljam imam mnogobrojno rodbino itd.« ne igrajo tukaj nikake vloge. Upniki ne bodo povpraševali po rodbinskih razmerah enega ali drugega zadrugnika, ampak preiskovali bodo žepe in rubili do konca.

Komur je le količkaj na tem, da se zadeva spravi s površja, bo pristopil kot član v novo zadrugo.

Ko bo nova zadruga izplačala vse upnike, bo od teh prejela cesije in na podlagi teh cesij bo zadruga odnosno likvidacijski odbor, ki bi v tem slučaju obstajal, še dalje izterjeval od vseh onih zadrugnikov »Glavne posojilnice«, ki ne bodo pristopili k zadrugi, dotične prispevke, kateri odpadejo nanje po razmerju deležev in izplačane poravnalne kvote z obrestmi vred od dneva izplačila.

V glavnem bo stvar izgledala tako, kakor da bi se našli nekateri premožnejši zadrugi, ki bi izplačali poravnalne kvote upnikom, potem pa na podlagi pridobljenih cesij tirjali povračila od ostalih zadrugnikov po razmerju deležev.

G. dr. Fetichek-Frankheim je nato očrtnal namene nove zadrug. Stvar je mišljena na sledeč način: Nova zadruga z omejenim jamstvom bi z državno podporo, za katero naj bi posredovali vsi mero-dajni politični faktorji, omogočila poravnavo z upniki »Glavne posojilnice«, člani bi pa s časom vplačali zadrugi svoje zavezane prispevke. Govornik poudarja, da je na prošnjo likvidacijskega odbora proučil zadevo nižjeavstrijske Nussdorfer Sparkasse in češke Sv. Vavelske posojilnice. Zanimivo je, da so bili pri Sv. Vavelski posojilnici, pri kateri je bilo 16 milijonov kron deficita, upniki zadovoljni s 25% no poravnavo. Upnikom Glavne pa se ponuja 30%, in mogoče je, da dobe še več, ako se tozadevna akcija posreči. Glavni namen nove zadrug bi bil: Od upnikov Glavne dobiti cesijskim potom vse njihove terjatve; upnikom zagotoviti in izplačati 30% kvoto njihovih terjatev; sprejemati in izterjevati prispevke od članov Glavne posojilnice, določene v svrhu poplčila 30% poravnalne vsote; omogočiti članom, ki ne morejo takoj plačati, daljše posojilo za 5 do 10 letno dobo; izposlovati brezobrestno državno posojilo oziroma za nizke obresti; izvršiti čim najpravičnejše razdelitev poravnane vsote na posamezne člane Glavne posojilnice, vpoštevajoč njihove premo-

ženjske in kreditne razmere, pri čemur je že vplačane prostovoljne prispevke vpoštevati in odbiti; izterjati od posameznih članov Glavne posojilnice tako določen del, pri čemur se naj proti članom, ki kažejo dobro voljo, postopa prizanesljivo, jim dovolijo obroki in druge plačilne olajšave, — nasprotno naj se pa napram članom, ki trdovratno odklanjajo plačilo, postopa z vso brezobzirnostjo in strogostjo po določbah izvršilnega reda. Na čelo nove zadrug naj bi stopili ugledni možje brez ozira na politične stranke. Predvsem pa je povabiti mero-dajne činitelje vseh političnih strank, da izposlujejo državno posojilo. Naprosili naj bi se tudi denarni zavodi, naj bi proti nizkemu obrestovanju naložili del svojih vlog v tem zavodu.

Nato je tudi dr. Švigelj podrobneje razložil, kako bi naj zadruga poslovala. Naslov bi imela: Posojilnica »Podpora«, r. z. z. o. z. Zadruga naj bi bila po njegovem mnenju včlanjena pri obeh obstoječih zvezah na Kranjskem, tako, da bi bila podvržena dvojnimi revizijam.

Nato se je sprejel predlog, naj likvidacijski odbor nemudoma stopi v stik z vsemi mero-dajnimi činitelji vseh političnih strank, da bi se izposlovalo državno posojilo in tako omogočila 30% na poravnavo.

V pripravljani odbor za ustanovitev nove zadrug so se izvolili gg.: Rajher, Modic, Tavčar, Dimnik, Grobelnik, dr. Švigelj, Iv. Jelačin, R. Maister, Drenik, Mikuž, dr. Fetichek-Frankheim.

Pri dopolnilnih volitvah v likvidacijski odbor Glavne so bili izvoljeni: Jak. Dimnik, Jos. Benedikt, dr. Al. Praunseis, Iv. Jelačin in Ant. Žnidaršič.

Gosp. Pintar je izrazil željo, naj bi likvidacijski odbor posredoval pri odvetniški zbornici, da bi po svojih članih vplivala pri tožbah, ki se tičejo Glavne, na poravnavo.

Na predlog dr. Marna se je izrekel nato blagajniku likvidacijskega odbora absolutorij, nakar se je občni zbor zaključil.

DRŽAVNI ZBOR.

Praga »Narodni Listy« poročajo, da hoče biti vlada iz finančnih razlogov na jasnem, če bo zbornica marca delala ali ne. Če se izkaže, da ne bo delala, hoče vlada izvajati posledice. Kakor znano, namerava vlada zbornico sklicati 3. marca, da se rešijo postave o najetju posojila, o brambni predlogi in o bosenskih železnica.

NEMŠKA NESTRPNOST PREPREČILA SPRAVNA POGAJANJA MED ČEHI IN NEMCI.

Vodstvo nemške napredne stranke na Češkem je sklenilo, da se ne bo več udeleževalo spravnih konferenc med Čehi in Nemci. O tem sklepu je dvorni svetnik profesor Bachmann pismeno obvestil min. predsednika grofa Stürgkha. V pismu izjavja Bachmann, da se vlada naravnost nečuveno ozira na želje Čehov.

Kako je to pismo vplivalo na Češkem, kažejo sledeče, danes došle brzojavke:

× × ×

Praga. Vsi češki listi se pečajo z od-povedjo nemške napredne stranke, ki je izjavila grofu Stürgkhu, da se ne bo več udeleževala češko-nemških spravnih pogajanj. Čehi so presenečeni. »Venkov«, glasilo čeških agrarcev piše: S kom naj se pogajamo, če je večji del nemških strank pogajanja odpovedal? Frivolnost Nemcev je spravo preprečila. »Narodni Listy« priporočajo hladen mir in naglašajo, da je nemška napredna stranka prevzela ob spravnih pogajanjih vlogo nemških radikalcev.

Praga. »Bohemia« poroča, da je dobil grof Stürgkh Bachmannovo pismo v soboto dopoldne. V min. predsedstvu so bili presenečeni. Telefonično so obvestili o izjavljenih pogajanjih praško namestništvo. Stürgkh še vedno upa, da se mu še posreči pregovoriti nemško napredno stranko, da se omogoči nadaljnje pogajanje.

Praga. Češke stranke smatrajo, da so se pogajanja med Nemci in Čehi izjalovila, ker ni misliti, da bi se nemški radikali in agrarci sami naprej pogajali.

× × ×

Parlamentaren položaj je po nemški objestnosti zelo poslabšan, poslabšan je pa tudi položaj vlade. Ni posebno verjetno, da bi zbornica, če se sploh še skliče, mogla delovati. Zato se tudi v listih naglašajo, da se najbrže državni zbor razpusti, a še bolj verjetno je, da Stürgkhova vlada odstopi.

IZ CUVAJEVE DOBE.

Proračunski odbor sabora je prišel na sled, da je soba bivše »banovke« pl. Cuvajeve stala 22.000 K, zimski vrt pa 70.000 K.

PLAČE BOSANSKIH SABORSKIH PREDSEDNIKOV.

V proračunskem odboru bosanskega sabora je Vančas predlagal, da se saborskemu predsedniku in podpredsednikoma zviša plača od 8000, oziroma 6000, na 12.000, oziroma 10.000 K letno. Obveljal pa je protipredlog De-

liš beg Mirlem, da se zvišajo na 10.000, oziroma 8000 K.

DR. MANDIČ PREDSEDNIK RAČUN-SKEGA DVORA?

»Obzor« trdi, da dr. Mandič ne postane namestnik deželnega šefa v Bosni, katero mesto se sploh ne ustanovi, ampak predsednik deželnega računskega dvora, ki se osnuje.

NOV KARDINAL.

Iz Ostrogon se poroča, da bo papež Pij X. na letošnjem konzistoriju imenoval za kardinala tudi tukajšnjega škofa dr. Csernocha.

NOBENA SPREMENBA KURZA V RUSIJI.

Oficiozna »Rossija« piše, da so vesti, da bo Goremykin vodil reakcionarno politiko, neutemeljene. Vsako ministrstvo je podvrženo volji cara, ki hoče, da vlada in duma sporazumno delata. Tudi novo ministrstvo bo po tej poti hodilo.

SMRTNA OBSODBA ŠPIONA.

Nadporočnik Čedomil Jandrič, brat Aleksandra, obtožen špionaže, ko je še bil gojenec vojne šole, je obsojen na smrt potom obglavljenja, kakor poroča »Zeit«. Publicirala se razsodba ni.

VOLITVE V RUMUNSKI SENAT.

V I. volilnem razredu je bilo izvoljenih v rumunski senat 41 liberalcev, 8 demokratčnih konservativcev. Potrebno je 10 ožjih volitev. Izvoljeni so med drugimi Bratianu, Porumbaru, Radovici, Stelhan, Filepescu, Margilomau, Majorescu, Missir, Xenopol.

PRINC WIED PREVZEL OFICIELNO ALBANSKI PRESTOL.

Vprašanje albanskega vladarja je zdaj tudi formalno rešeno. Dne 21. t. m. so se zbrali v Kolinu albanski delegati, na čelu jim Essad paša, ki so se odpeljali v Neu-wied, kjer jih je čakal princ Wied. Ko so došli, je nagovoril Essad paša Wieda albansko, mu ponudil albanski prestol in ga zagotovil, da bodo Albanci zvesti njegovi podaniki. Svoj odgovor je končal: Živio njegovo veličanstvo kralj albanski. Novi albanski kralj je odgovoril deputaciji nemško, da sprejme albanski prestol. Essad paši je podelil novi vladar naslov ekselencen. Albanska deputacija se je ob pol 10. zvečer vrnila v Kolin. Predno odpotuje princ Wied v Drač, odpotuje še, kakor poroča »B. Z. am Mittag« v Peterburg, da se predstavi ruskemu carju.

POIZKUŠEN ATENTAT NA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA.

Nedaleč od vasi Minie so egiptovski nacionalisti postavili na tir, po katerem se je imel peljati angleški podkralj lord Ritschner na posebnem vlakcu, težke hlode. Atentat so zapazili in hlode odstranili.

MESTO MONOPOLA NA ŽGANJE NA ŽITO.

Pertterburg. Novi finančni minister Bark namerava monopol na žganje odpraviti in ga nadomestiti z monopolom na žito.

Štajerske novice.

Š Skupina Jugoslovanske Strokovne Zveze za mesto Maribor ima v nedeljo, dne 8. marca, ob 10. uri dopoldne v Zadrugi zvezi svoj redni občni zbor, na katerem bo govoril nadrevizor Pušenjak. — Dne 15. marca popoldne ob pol 3. pa se vrši v Leiferspergu občni zbor okoliške skupine (Leifersperg-Karčovina).

Š Kratko veselje. Prevorje pri Pilštanju je hribovska župnija. Tam so se vršile pred kratkim občinske volitve. Par liberalčkov je nekaj dni pred volitvami nekaterim nevarnežem popisalo glasovnice, češ, da mora tako biti, in slučaj je potem nanesel, da so bili v odbor izvoljeni možje, ki niso bili vsi na oficielni listi. In takoj je zvedel ves slovenski liberalni svet, da so v Prevorju zmagali naprednjaki; župnik pa da je s svojo stranko propadel. To je čisto navadna laž, ker večina izvoljenih mož je zvesta naši stranki.

Š Gospodarsko-socialni tečaj v Verzeju, ki je trajal štiri dni, to je od 16. do 19. februarja, se je lepo obnesel. Udeležba je bila splošno izredno velika. Zastopane so bile vse mueropoljske župnije. Predavali so: dr. Hohnjec, dr. Kovačič, župnik Rožnik, živinorejski instruktor Kristof in nadrevizor Vl. Pušenjak. Žal, da se radi narasle Mure sosednji ogrski Slovenci niso mogli udeležiti tečaja.

Š »Pošten« Nemec. V nemškoštajerskem gnezdu Anger je tamošnji načelnik krajnega šolskega sveta, trgovec in posestnik Rudolf Wagner poveljeval 2100 K šolskega denarja. Prilastil si je tudi na nedovoljen način 3000 K denarja obrtne zadrug v Birkfeldu. Prijatelja tujih tisočakov so aretirali in izročili graškemu deželnemu sodišču.

Š Nujna potreba. Vedno bolj se kaže, da je skrajni čas, da se pri Dupleku nize Maribora postavi čez Dravo most. Veliko številu občin na levem in desnem bregu Drave že leta in leta zahteva in prosi, da

država, dežela in okraj postavita ta toli potrebni most. Več tisoč davkoplačevalcev krvavo potrebuje most čez Dravo pri Dupleku. Znani lisjak, ptujski pek Ornič je začel zadnji čas rovariti proti novemu mostu. Propagira misel, da bi bilo bolj potrebno sezidati od Smartina pri Dupleku dobro cesto v Ptuj in tako odvrniti promet od Maribora. Naj bodo občine pozorne in naj ne nasedejo Orničevemu načrtu. Občine naj raje energično pozovejo mariborski okrajni zastop, da vendar enkrat stvar vzame v roke in stori vse potrebne korake, da se dolgaletni želji prebivalstva v Slovenskih goricah in na Dravskem polju ugoti. Saj vendar okrajni zastop ni samo za to tukaj, da skrbi za tlakanje mariborskih ulic in polepšanje mestnega gaja, ampak za to, da dobi ljudstvo zaželjena in potrebna prometna sredstva.

Š Nesreča pri stolni cerkvi v Mariboru. Radi južnega vremena se je s stolpa mariborske stolnice vsul težak ledeni sneg na cerkveno streho in je precejšnji del strehe (opeke) vrvel na tla, tako da je tekla voda v notranjščino.

Š V deželno prizivno komisijo za osebnodohodninski davek so bili od deželnega zbora izvoljeni izmed Slovencev: poslanca Pišek in dr. Verstovšek ter kozjanski notar dr. Barle. Komisija sestoji iz 14 članov. Za namestnike so izmed Slovencev izvoljeni: župan Florijan Rak iz Braslovč, župnik Ivan Kuncce iz Št. Jurija ob Ščavnici in poslanec Roškar.

Š Slepatica. Trgovka z dežniki v Mariboru Hedvika Hobacher je ponaredila na menicah podpis svoje bogate prijateljice. Menice je izročila pri vsenemški posojilnici »Aushilfskassenverein«. Govori se, da znaša vsota, katero je Hobacherca dvignila na goljufiv način, čez 6000 K. Dne 19. februarja so Hobacherco izročili mariborsko mu okrožnemu sodišču.

Š Odpad od vere. List »Wartburg« poroča, da je v letu 1913. na Štajerskem izstopilo iz katoliške cerkve 406 oseb k protestantizmu. V Rottenmannu je bilo izstopov 6 (od leta 1898. jih je skupno 81), v Ljubnem 59 (864), v Knittelfeldu 23 (321), v Mürrzuschlagu 16 (283), v Brucku 14 (380), v Peggau 3 (108), Judenburgu 4 (59), v Gradcu 186 (3711), v Eggenbergu 14 (114), v Stainzu 2 (179), v Lipnici 7 (112), v Fürstfeldu 6 (50), v Mariboru 50 (1651), v Ptuj 4 (180), v Celju 3 (378) itd. Na Štajerskem je od leta 1898. skupno odpadlo od katolicizma 8751 oseb. Za Knittelfeld Judenburg in Ptuj se ustanovijo samostojne protestantovske župnije. Lutrovske cerkve se nameravajo postaviti v bližnji bodočnosti s pomočjo Gustav Adolfa Vereina iz Nemčije na sledečih krajih: Bruck, Gradec, Thörl, Aflenc in — Št. Ilj v Slovenskih goricah.

Primorske vesti.

— Tržaški mestni svet. Ker so imeli različne komisije veliko nalogo izvršiti, se je v petek, dne 20. t. m. zvečer vršila pod predsedstvom župana dr. Valerija to leto šele prva seja mestnega občinskega sveta v Trstu. Gospod župan naznani, da sta se dva poslanca, in sicer Liebman in pa Slovenc dr. Černe, ki se je s svojo odvetniško pisarno preselil v Kranj, odpovedala zastopstvu. Nato prebere pismo županstva v Britofu, ki se tržaškemu mestnemu svetu zahvaljuje za izkazano pomoč pri rešilni akciji v prid ponesrečenim rudarjem. Že pri zadnji seji dne 28. novembra je poslanec Nicolao interpeliral, zakaj se ne zasedejo prazna učiteljska mesta v Trstu. Sedaj je dobil odgovor, da tozadevna komisija zadevo natančno študira, nakar bo ugodila vsem željam in da se bo tudi položaj učitelstva iz tržaške okolice zboljšal. Tu bodo imeli, kakor je pričakovati, tudi Slovenci kaj koristi. — Na nujni predlog posl. dr. Pertota se mesto odstopivšega dr. Černeta v prvem okoličanskem razredu izvoli dr. Slavik. Oddali so mu glasove trije drugi poslanci iz prvega okoličanskega razreda. — Poslanec Nicolao je vložil interpelacijo, v kateri govori o škandalozne razmere v škedenjski šoli, ki ma 476 laških in 890 slovenskih otrok, a kljub tolikemu številu mladine samo šestnajst šolskih sob in dve sobici, tako da se različni razredi s poukom vrstijo. Če bi bilo število razmerje otrok po narodnosti obratno, bi gotovo ne bilo tega škandala. Nadalje je prišla na vrsto med drugimi tudi interpelacija zaradi snujočega se mestnega urada za preskrbo brezposelnih. Župan je odgovoril, da predpriprave še niso končane. — Največ debate je povzročila na stebrih sloneča hiša »Volta di Chiozza«, ki je last zavarovalne družbe Assicurazioni Generali. Ta družba misli namreč meseca avgusta hišo podreti in novo moderno sezidati. Znano je, da podpirajo staro hišo tri vrste stebrov, nova pa bi jih imela samo dvojne vrste. Lastnica hiše prosi torej deželni zbor, da bi ji dovolil tudi pod novo hišo postavljati za drugo vrsto kavarniške mize, in sicer proti isti ceni kot dosedaj. Prostor za prvimi stebri bi seveda moral ostati prost za pešce. Sprejme se tozadeven predlog poslanca Lucatelli, da si občina pač pridrži servituto javnega pešpota

med obema vrstama stebrov, pač pa bo pripravljena tudi zanj, dovoliti, da se bodo proti vsakokrat primerni najemnini postavljale kavarniške mize za drugo vrsto stebrov nove hiše. — Potem ko se je resilo še nekaj vprašanj zaradi bolniških strežnic, se je mestni tržaški svet zaključil.

— **Parsifal** se je igral v Trstu petnajstkrat. Zadnja predstava je bila v nedeljo, dne 22. t. m. popoldne. Pri vseh predstavah je bil velikanski naval in mnogim Tržčanom se ni sploh želja, videti ta Wagnerjev umotvor. Kakor v drugih italijanskih mestih, tako je torej tudi v Trstu dosegel Parsifal večji uspeh kot po nemških mestih.

— **Porotna obravnava** v Trstu se prične dne 2. marca t. l. Izrečani porotniki so že proglašeni.

— **Za municipalnega tajnika** na Reki je imenovan dr. Anton Šega.

— **Veliki ogenj v Trstu.** V soboto zjutraj ob 3. uri se je vnela streha med hišami št. 39 in 44 na Korzu. Požarna bramba je bila takoj na licu mesta, a vkljub temu se je posrečilo ogenj pogasiti še le po treh urah. Za prebivalce ni bilo nevarnosti, pač pa je uničil ogenj predilno delavnico pod streho, ki je bila last g. Antona Vodopivca. Zgorelo je mnogo šivalnih strojev, sedežev, miz, divanov, platna in drugih priprav. Lastnik delavnice ceni škodo na 15.000 K. Zavarovan je bil samo za 10.000 K. Zraven tega ima tudi lastnik hiše do 2000 K škode. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

Dnevne novice.

— **Deželni glavar pred cesarjem.** Deželni glavar dr. Šusteršič je bil pozvan k cesarju k avdienci. Včeraj se je odpeljal na Dunaj in se vrne v torek zjutraj.

— **Kranjski deželni zbor** ima sejo jutri ob 10. uri popoldne.

— **Volilna reforma za kranjski deželni zbor.** V seji odseka za volilno reformo tudi v soboto zvečer ni prišlo do edinosti. Dolgo sta se upirala zastopnika narodnonapredne stranke, da bi privolila v rekonstrukcijo kmečkih volilnih okrajev po nasvetu S. L. S. Slednjič sta to storila, a samo pod pogojem, da se odpravi disciplinarni paragraf in izpremeni poslovnik. To zahtevali, ki jasno kaže, da narodnonapredna stranka ne mara rednih razmer v dež. zboru, ampak da hoče njegovo delavnost izpodkopati s tem, da v deželni zbor zopet uvede anarhijo, je moral seveda S. L. S. odkloniti. Jutri bo podal odsek zbornici poročilo v tem zmislu.

— **Na čem se je razbila volilna reforma.** Sedaj je jasno, da liberalci ne marajo treznega in pametnega dela, ampak da hočejo z razbijanjem onemogočiti delovno delavnost zboru. Zato so zahtevali tako izpremembo pravilnika, da bi zopet postala obstrukcija mogoča. Ker mora S. L. S. seveda varovati čast in dostojnost deželnega zbora, se je na tej liberalni zahtevi razbil sporazum o volilni reformi. Razžaljeni »Hausknecht«-paragraf bo moral torej v zbornici krepko dokazati svojo upravičenost, kadar bodo liberalci zopet nastopili z obstrukcionističnimi manirami.

— **Ribnikarjevo zavijanje.** »Narod« poroča o zadnji seji odseka za volilno reformo tako-le: »Poslanec Ribnikar predlaga, naj se napravi 20 kmečkih volilnih okrajev tako, da bi se povišali mandati na strani S. L. S. za 3, na strani veleposestva za 1 mandat. Razen tega bi se narodno napredna stranka v tem slučaju zadovoljila samo z enim mandatom, ki naj bi pripadel industrijskemu delavstvu.« To »Narodovo« poročilo je popolnoma neresnično. Veleposestniki so takoj izjavili, da za svojo kurijo ne zahtevajo nobenega novega mandata, ampak samo čisto-nemške kmečke mandate za Kočevanje. Nato se je oglašil Ribnikar in je izrecno ponudil kočevskim Nemcem 1 čisto naroden nemški volilni okraj ter je to celo kot objektivno pravično utemeljeval. Ribnikar je izjavil, da narodno napredna stranka »privošči« kočevskim Nemcem en mandat. Dokazoval je, da je kočevski okraj tako velik, da ga je treba deliti deliti tako, da dobe Nemci svoj lasten mandat in da je tudi število nemškega prebivalstva dovolj veliko za en mandat. Grof Barbo je takoj izjavil, da mu je Ribnikarjev predlog jako simpatičen. Po Ribnikarjevem predlogu bi vsi kranjski kmetje cele dežele dobili tri poslance, peščica kočevskih Nemcev pa enega. Tako pravično je hotel deliti Ribnikar politični kruh Nemcem in Slovincem. Ko je videl dr. Šusteršič, da so Nemci in liberalci edini, da ustvarijo nemški mandat na stroške Slovencev, je stavil posredovalni predlog, da dobe slovenski kmetje vse 4 nove mandate, in da se peti mandat exendira za Kočevanje. Tako zadeva stoji in nobeno zavijanje je ne bo moglo spraviti s sveta.

— **Pakt med Slovinci in Nemci?** Ker se je Ribnikar pri vprašanju kmečkih mandatov izkazal za tako zvestega oprodo nemške gospode, je pri nadaljevanju razprave pri mestni kuriji stavil dr. Eger

predlog, da naj se vse določbe o mestni kuriji prepuste narodnonapredni stranki, da si po svoji želji uredi mestne okraje. Seveda so zastopniki S. L. S. takoj predlog odbili kot nemogoč. Kaže nam pa, da so liberalci zlezli Nemcem že globoko pod suknjo.

— **Volilno gibanje na Notranjskem.** Včeraj sta se vršila dva shoda na Krasu, in sicer prvi popoldne po sv. maši v Zagorju pred cerkvijo, drugi pa v Knežaku v prostorih g. Urbančiča. Oba shoda sta bila zelo dobro obiskana. Govoril je na shodih dr. poslanec Gostičar. V Zagorju je par liberalcev hotelo delati zgago, toda pozvani, da se oglase k besedi, so jo odkurili. Nek liberalci so prinesli celo mečlo; menda je hotel pokazati s tem, kako potrebno je pomesti liberalce pri prihodnji volitvi. Na obeh shodih so zborovalci pazno sledili izvajanjem Gostičarjevemu. Kakor se čuje, hočejo liberalni mogotci pritiskati na one, ki so jim dolžni, da volijo liberalno. Prosimo za obvestilo o vsakem takem slučaju.

— **Iz seje deželnega šolskega sveta dne 23. februarja 1914.** Imenovani so bili: uč. v Stari Lipi Mencinger Lucija, uč. v Podstenju Penko Justina, naduč. v Podbrezji Lovše Anton, uč. v Bukovščini Papler Marija, uč. v Dobličah Završan Franciška, naduč. v Fara vasi Peterlin Alojzij, uč. v Grahovem Miselj Angela, uč. v Dobropoljah Schweiger Viktor, uč. na dekliški nem. ljudski šoli v Ljubljani Palme Marija, uč. v Loškem potoku Janežič Fran, uč. v Dovjem Bizjak Jerica, uč. v Mihovem Draksler Ivana, uč. v Vrhpolju pri Vipavi Vrhunec Franciška, uč. v Olševku Slapar Jakob, uč. v Polici Šeme Helena, naduč. v Premu Vadnjal Ivan, uč. v Radovljici Zupanc Apolonija, uč. v Rakitni Kavčič Feliks, uč. v Retečah Vidic Eduard, uč. v Rožnem dolu Premk Marija, uč. v Selih pri Žumberku Škufca Ivan, naduč. v Šturije Šuligoj Ivan, uč. v Dragi Jarh Josip. — Še enkrat se razpiše nadučiteljsko mesto v Ambrusu, v St. Jurju in Loškem potoku, in učiteljsko mesto v Gotenici, v Šmihelu pri Žumberku. — Albreht Luka se premesti v Cerklje, uč. v Stopičah Zirc Pavla, uč. v Šiški Berglez Avgust, Hubad Serafina, Krakar Angela, naduč. v Vremah Vizjak Ciril, uč. v Vremah Vizjak Marija, uč. v Topli rebri Štravs Josip, uč. v Starrem kotu Blenkus Alojzij. — Volitve učiteljev strokovnjakov v mestni šolski svet ljubljanski se razveljavi. — Član kraj. šolsk. sveta na Gorah Fran Hladnik se odstavi od članstva. — Glavno letno poročilo o ljudskih šolah se bo izdajalo v obeh jezikih. — Razširi se ljudski šoli v Boštanju in Litiji na štiri razrede, v Vojskem na dva razreda; ustanovi se nova ljudska šola v Golem. — Interpeliralo se je, če je šolsko vodstvo v Dragi poročalo, da je iz ljudske šole v Dragi izostalo 36 učencev in se otvorila nova »šulverajnska« šola, in kaj je okrajni šolski svet v tem oziru ukrenil. — Počitnice na ljudskih šolah v krajih, kjer je meščanska šola, ob sklepu prvega semestra, se dovolijo in pri Uršulinkah v Ljubljani se smejo mesto tega velikonočne počitnice pričeti že s cvetno nedeljo. — Rekurz nadučitelja v Žireh Leop. Bählerja zoper discipliniranje se zavrne in se prestavi kazenskim potom v Grahovo. — Ustanovi se še eno učno mesto telovadnega učitelja na II. državni gimnaziji v Ljubljani. — Obisk kinematografov se učencem ljudskih šol sploh prepove, le nalašč za mladino prirejene predstave sme obiskati, toda lastnik kinematografa mora spored poprej predložiti učitelstvu. — Mosche Alfred se nastavi za prof. suplenta v Novem mestu. Namestoval bo g. dr. Perneta v Kranju dr. Jakob Kotnik.

— **Pritožbo idrijskega Sokola** proti razsodbi c. kr. deželnega šolskega sveta radi rabe šolske telovadnice je učno ministrstvo zavrnilo.

— **Šulverajnska šola v Dragi zaprta.** Kakor znano, so otvorili Nemci 27. januarja t. l. šulverajnsko šolo, ne da bi imeli zato postavnega dovoljenja. Mislili so pač, da je tudi na Kranjskem Nemcem vse dovoljeno. Dne 11. febr. t. l. so vložili poslanci S. L. S. v deželni zbor interpelacijo proti tako protizakoniti otvoritvi šole, ki je tudi imela zaželen uspeh. Oblast je šulverajnsko šolo zatvorila in zaukazala, da imajo v šulverajnsko šolo pristopivši otroci kakor prej tako tudi v bodoče obiskovati javno domačo ljudsko šolo v Dragi. Tako je prav! — Šulverajnski učitelj je zbolel, tako si pripovedujejo nemški bratci med seboj, ker je moral s šolo nehati.

— **Pretirano pisavo nekaterih dunajskih listov,** o kateri smo zadnjič pisali, obsoja vse pametno časopisje. Če se naglašja, da Rusija namerava svoje mirovno efektivno stanje zvišati na 1.000.000 vojakov, je treba pomisliti, da ga je Nemčija prva zvišala in sicer skoraj na 800.000. Avstrija ugne tudi kmalu imeti mirovno stanje 500.000 mož, Francija bo imela odslej 800 tisoč vojakov pripravljenih, Italija 300.000. Spričo tega ni zvišanje kontingenta, v tako ogromni državi kakor je Rusija na en milijon mož nič presenečujočega, ampak je razmeroma še majhno. Na Balkanu obsto-

jajo tri države, Turčija, Bulgarija in Albanija, ki zasledujejo Rusiji čisto nasprotno politiko, Rumunija ima svobodne roke, Grčija in Srbija pa ste itak samo zvezani za obrambo pred Bulgarijo. Vrh tega moramo pomisliti, da se Rusija pripravlja na delitev Mandžurije med seboj in Japonsko in ima svoje skrbi ob ameriki in perzijski meji. Bilo bi zato želeli, da izvestno časopisje z vzmirjanjem prebivalstva neha, naj potem zasleduje namen pripraviti javnost na nameravano zvišanje vojaških bremen ali pa so odzadaj zopet borzni manevri.

— **Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri** se zbere 5. t. m. v Pazinu. Treba se je pripraviti za deželnozobrski volilni boj. Stvar je tudi zato resna, ker bodo Lahi in Nemci — to je večina c. kr. uradniki — šli topot solidarno skupaj, kar se bo posebno poznalo v Pulju.

— **100letnica največjega sina Hrvatske** in gotovo tudi največjega moža med Jugoslovani, znanega celemu svetu, škofa Josipa Juraja Strossmayerja, se bo slavila prihodnje leto. Strossmayer je bil rojen leta 1815 v Osijeku. Gotovo bodo Hrvati stoletnico kar najslovesnejše obhajali in se jim bomo tudi Slovenci po svojih skromnih močeh pridružili.

— **Kanada se hoče nad Avstrijo mačevati.** V kanadskem parlamentu se je stavil predlog, naj se z ozirom na »krivično« preganjanje Canadian Pacific družbe v Avstro-Ogrski, od avstro-ogrškega blaga, ki se vedno bolj uvaža, pobira izjemna carina. Predlog se je odkazal posebnemu odseku.

— **Zimske vojaške vaje.** Nemška vojna uprava namerava to zimo vpoklicati večje število rezervistov k vojaškim vajam, da tako poveča svojo pripravnost. Tudi naša vojna uprava goji enako namero, tako da bi z letom 1915. ali pa morebiti že letos rezervisti morali odslej tudi po zimi na vaje. Utemeljuje se pa vse s tem, da je Rusija svoje mirovno stanje zvišala.

— **Ljudsko šolstvo.** Namesto obolele učiteljice Solije Suša je imenovana za suplentino na ljudski šoli v Kranjski gori Franciška Rihtaršič. — Izprašana učiteljica Marta Maier je imenovana za pomožno učiteljico na pomožnem razredu za manj nadarjene, slaboumne otroke na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

— **Osebnostne novice s pošte.** Za c. kr. poštne praktikante so imenovani absolutirani srednješolci, in sicer: Jožef Lampé in Leopold Seebacher v Celovcu ter Francišek Volavšek in Ljudevit Berger v Mariboru. — G. Vidovich, c. kr. poštni asistent v Trstu, je umirovljen.

— **Špioni in veleizdajci.** V Zemunu so aretirali lastnika trdke Božarskega in neko ženo zaradi suma špionaže in ju odvedli v petrovaradžinske zapore. — V kotorski boki je bil pop Risto Šuković anonimno zaradi veleizdaje ovađen. Oblast je uvedla preiskavo in zaslila 24 prič. Izkazalo se je pa, da je Šuković nedolžen.

— **Amerikanska prebrisnost.** Andrej Zupan vulgo Tolmalnarjev iz Cerklje je bil uslužben štiri in pol leta v Ameriki v rovi. Tam je zbolel in zblaznel. Dolžnost Zedinjenih držav bi bila, da bi skrbele za uboga delavca. A te svoje dolžnosti so se na prav enostaven način iznebile. Dne 8. februarja je pripeljal Zupana elegantno oblečen Amerikanec v fижakerju vsega nesnažnega na Gorenje k njegovemu bratu in zahteval nekako potrdilo, da je blaznega Zupana res oddal. Slučajno je bil Zupanov brat tudi v Ameriki ter je razumel angleško govorico. — Torej ameriški kapitalistični sistem, kakor si lepšega niti misliti ne moremo. Najprvo izkoristiti uboga delavca - trpina do zadnjega, izmognati mu telesne in duševne sile, ko pa so te sile izčrpane, se ga otrese kakor nadležnega. Celo vožnjo v Evropo se riskira, samo da amerikanskemu velekapitalu, ki je dandanes vladar sveta, ni treba skrbeti za svojo žrtev.

— **Izseljeniški škandal na Hrvaškem.** Z ozirom na Zagorčeva odkritja reagira glasilo Frankovega krila stranke prava, »Hrvatska«, češ, da je izseljevalna agentura »Putnik« vsega kriva. »Putnik« dela z denarjem skrblih kmetijskih zadrug in je dobil monopol za izseljevanje zato, ker se je obvezal, da bo vsakoletni čisti dobiček dal v izseljeniški fond vlade. Tega pa »Putnik« ni storil, ker so se baje v njem pokazali srbski prsti, kakor »Hrvatska« pravi. Zato je vlada jela misliti na »Canadian Pacific«. Unkelhäuser bi bil »Canadianu« podelil koncesijo, da ni bil na poti »Putnikov« monopol. Ko je vlada to agenturo prišla, da ji ne odplačuje dobička v fond, je »Putnik« začel takoj plačevati. Skerlec je napolnil klub temu koncesiji »Canadianu« podelil, ker je stvar prevzela Tomašičeva »Parcelacijska banka«, ki se je obvezala, da ljudi ne bo naseljevala na farme, odkoder se ne morejo vračati. — Kakor se vidi, »Hrvatska« glavne stvari ne pojasnjuje. V Zagrebu se govori, da bo Zagorac polagoma še veliko več povedal, nego je že.

— **Dva slovenska umetnika v tujini.** Našemu koncertnemu občinstvu dobro znani in priljubljeni klavirski virtuoz go-

spod Anton Trost se je napolil z enim najodličnejšim ševčikovim učencem, violin-skim virtuozom Zlatko Balokovičem (iz Zagreba) na enomesečno koncertno turnejo. Oba umetnika sta sedaj v Kairi, kjer ju je sprejel tudi avstrijski poslanik. Koncertirala sta tudi v poslaniškem klubu. Na povratku iz Egipta obiščeta najbrže tudi več italijanskih mest.

— **Pomiloščeni kaznjenci.** Cesar je pomilostil 84 kaznjencev, od katerih jih je 8 v moški kaznilnici v Mariboru, 7 v moški kaznilnici v Kopru, 4 v moški kaznilnici v Gradski in 4 v ženski kaznilnici v Begunjah.

— **Najden denar.** V soboto, dne 14. t. mes., je Franc Bešter iz Selc nad Škofjo Loko št. 64 na opoldanskem viaku gorenjske železnice med Ljubljano in Šiško našel nekaj denarja. Lastnik naj se javi pri imetelju.

— **Zgorela je** dne 14. februarja v Smledniku Šantovčeva hiša. Gospodinja je rešila le nekaj denarja in živino. Škode je nad 3000 K. Zavarovana je bila za 1500 K.

— **Poročil se je** na Raki gosp. Vinko Bon, trgovec in gostilničar, z gđno. Slavo Hrastnik. — Poročil se je v Dobu gosp. vet. med. Slavko Zarnik, dež. okr. živinozdravnik v Trnovem, z gđno. Mimico Žnidaršič iz Ilirske Bistrice. Častitamo!

— **Železnična zveza Grčije z Evropo,** oziroma začetek njene zgradbe, se je otvoril 21. t. m. v Papapuli pri Larisi. Železnica bo vezala Atene s Solunom.

— **Cigani v medvedjem brlogu.** V bližini Kolpe pri Osilnici so se v neki skalnati votlini nastanili cigani, zakurili pred vhodom velik ogenj, obesili nad njim kotel in kuhali polento. Vsa družba je štela 15 glav. Sedeli so ravno pri pojedini, ko je veter začel pihati dim v votlino. Naenkrat so začeli cigani nenavadno zdehanje, mrmanje in grčanje, šumenje suhega lista, težke korake in — predno so se zavedli, je stal pred njimi velikanski medved, ki je prilezel iz notranjosti votline. Prestrašeni so začeli cigani bežati, otroci so z bosimi nogami skakali po žarečem pepelu, pri čemur so se precej opekli in s svojim kričanjem še povečali zmešnjavo. Končno so dospeli skozi odprtino votline na prosto in kričaje pribežali v bližnjo vas. Kmetje so se oborožili z raznim orožjem in s stariimi puškami ter odšli na boj proti divji zverini. Z veliko previdnostjo so obkrožili votlino, pred katero so zakurili nov ogenj ter naložili nanj svežega lesa, da bi bilo čimveč dima. Čakali so uro za uro, a medveda ni bilo iz luknje. Nato so začeli iskati po snegu sledi za medvedom, ki so jih tudi našli, ki pa so vse peljale iz votline. To jih je opogumilo, vsled česar so udrli v votlino in jo z vso previdnostjo preiskali. Našli so sicer medvedovo ležišče, a ne medveda, ki jo je popihal na prosto. Medved je pred svojim odhodom tudi popolnoma izpraznil ciganski kotel in v zahvalo za pripravljeno pojedino pustil na licu mesta velik spominski list.

— **Kanal udril se je** minuli teden v Glinški ulici zaradi premočnega deževja in naglega tavanja snega. Kanal so morali mestni delavci takoj obgraditi in ponoči razsvetliti.

Ljubljanske novice.

lj Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani naznanja, da se že dobe vstopnice k petletnici v Katoliški bukvarni in pri trgovcu Iv. Podboju.

lj Konferenca »Sodalitatis« za mesto Ljubljana bode v sredo, 25. t. m. v Alojzijevejšču ob 5. uri.

lj Kolodvorski okraj. Danes ob 8. uri zvečer sestanek v gostilni gospe Česnovar.

lj Družabni klub ima svoj zadnji zabavni večer v predpustu v ponedeljek, dne 23. t. m. na verandi hotela »Union«. Začetek ob četrti na 9. uro.

lj Poroka. V Marijaniški kapeli v Ljubljani je včeraj prelat A. Kalan poročil inženirja g. Milana Pertota iz Opatije z gđ. Jožico Majerjevo; hčerko okrajnega šolsk. nadzornika v Ljubljani.

lj Predpustna šala gđne. Kamile Theimer. Pred kratkim je podala Kamila Theimer državnemu pravdnistvu ovadbo, da je vodja velesrbske iridente v Avstriji dr. Krek. On je posredoval že korespondenco med zarotniki, ki so umorili kralja Aleksandra, in sedanjim kraljem Petrom, ki je bival takrat v Švici. Dr. Krek je oskrbel tudi, da je velesrbsko propagando financirala ljubljanska »Zadružna zveza«, ki je izdala v velezidajlske namene do sedaj že »30 do 35 milijonov«, po računu gospodične Theimerjeve. To je bil smeh v justičnem ministrstvu, kamor se je poslala ta ovadba.

lj Poročna razprava proti našemu bivšemu odgovornemu uredniku M. Moskerču, določena 25. t. m., je za negotovo dobo odgodena.

lj Zagotovljen deželni prispevek za zgradbo mostu na Barju. Vsled prošnje tomišelske občine na deželni zbor za prispevek k zgradbi mostu čez Ljubljanico pri Lipah, je deželni zbor obljubil v ta namen primeren prispevek,

če se okrajni cestni odbor in mestna občina izrečeta za zgradbo mostu. Ko se most zgradi na primer pri Lipah in zveže Barje z mestom po kratki cesti, bo vrednost sveta to- in enostran Ljubljane poskočila takoj za 20 do 30 odstotkov. Pomisliti je pa tudi, da se bodo odnotna obširna zemljišča v kratkem kultivirala za pridelovanje sladkorne pese in bo potem potreba za izvoz iste in dovoz do tovarne krajše poti. Stroški za most se bodo pa znatno zmanjšali, če se pomisli, da se bo dal pri tem porabiti tudi velik del materiala — kamna in železa — ki bo preostal od podrtih ljubljanskih mostov. So pa še drugi tehnični razlogi, ki govorijo za napravo tega mostu. Gospodu Koslerju mlajšemu pa gre pri tej ideji vsa čast, da se je za to zadevo prvi zavzel. Okrajni cestni odbor pa bo izvestno razumel sklep deželnega zbora in upošteval potrebo za to komunikacijsko sredstvo!

Ij Društvo zdravnikov na Kranjskem ima v petek, dne 27. februarja 1914, ob pol 8. uri zvečer v hotelu »Union« izredni občni zbor z naslednjim dnevnim dedom: 1. Naznanila predsedstva. 2. Volitev predsednika in enega odbornika. 3. Razdelitev podpor iz dr. Loeschner-Maderjeve ustanove. 4. Slučajnosti.

Ij Umrla je sinoči v deželni bolnici gospa Marija Blaž, stara 65 let, soproga zemljeknjžnega vodje.

Ij Umrla je mati župnika Schifferja ga. Marija Schiffer, stara 82 let. Pogreb bo v sredo ob pol 4. uri popoldne iz Škofje ulice šteč. 13.

Ij »Debeli četrtek« sta še v petek zjutraj na poseben način obhajala dva veselja. Mirno in tiho prišedša po Vodnikovem trgu do lončarice, je eden z nogo zadela in ubil lonec in ga tudi brez obotavljanja plačal. To ga je pa zelo razveselilo. Takoj nato pograbi drugega in ga z veseljem treščil ob tla in ubije, potem pa dá denar prijatelju, da plača i tega, sam pa zopet nadaljuje svoj »posel«, katero škodo je prijatelj v veselje lončarici kar sproti poravnava. Ko je bilo čez nekaj minut procedure konec, sta se nekoliko med seboj posmejala in mirno odšla dalje. Ker je bila ura že osem, se je zbralo takoj nekaj ljudi, ki so se ti mirni burki prav iz srca smejali.

Ij Pusta zažigajo v torek, 24. t. m. v naši deželi, posebno v ljubljanski okolici, pa tudi v kamniškem in vrhnjskem okraju. Kdor gre proti mraku, menda ob 6., na ljubljanski Grad ali na Golovec ali pa tudi na Bellevue, bo gotovo našel kakih 200 plamenov daleč naokoli; enega tudi na Smarni gori. Pri nekaterih hišah, ki stoje bolj oddaljene od vasi, zapazili smo lani po 10 do 15 plamenov, ki se dvigujejo in ponižujejo. Ta poganska šega se je vzdržala v naši deželi in morebiti tudi v sosednjih slovenskih krajih. Pred dvema letoma smo bili neposredno v bližini neke vasi, nedaleč od Podutika, in slišali smo krahot, glasen smeh in vrišč okoli neke precej široke grmade, pri kateri so zažigali domači snopove, privezane na koleh. Pravijo, da stare metle sežigajo, pa za zabavo menda tudi kaj novih narede. Domačinom meščanom je ta stvar malo znana, tujcem pa še manj, in kadar se slučajno zaleté v okolico, se dokaj zanimajo, zakaj in kako je to. Mi meščani smo pustni torek, ko se mračí, vsi doma in se pripravljamo za zadnji večer pred pepelnico. Zato bi pa vendar bilo nekaj zabave več, ako ostanemo za eno uro več na prostem in se nagledamo originalnega veselja deželanov.

Ij V glavni strugi Ljubljane so pričeli v četrtek z delom pri opornem zidu blizu Trčkove hiše (na levem bregu).

Ij Domobranksko topničarsko vojašnico nameravajo letos graditi na stavbišču vrta c. kr. kmetijske družbe na Poljanah.

Ij Prostovoljna prodaja hiš v mestnem pomerju ljubljanskem je zadnji čas postala uprav mrzlična in epidemična. Od lanskega leta do meseca februarja letos ni bilo v Ljubljani, Šiški in na Viču nič manj nego 30 hiš in vil prostovoljno na prodaj! Čudno na tem dejstvu je to, da neso v Ljubljani nove hiše povprečno vendar 5 do 6 odstotkov. Splošna denarna kriza pa je vzrok, da se hiše ne morejo spraviti v denar.

Ij Umrla so v Ljubljani: Josip Koštrin, delavec, 46 let. — Marija Krevs, služkinja, 18 let. — Terezija Pezdur, branjevka, 70 let. — Ivana Vodopivec, žena železniskega strojevodje in posestnika, 43 let. — Ivan Mohar, nadspevnik v pok., 58 let. — Vencelj Cernstein, mornariški oskrbnik v pok., 93 let. — Zvonko Gamerc, sin deželnega oficijala, 4 mesece. — Jožefa Princ, žena ključavničarskega pomočnika, 31 let.

Ij Zopet tri izvenkranjske prisiljence so privedli minuli teden v ljubljansko prisilno delavnico, in sicer 21letnega Matijo Jedingerja iz Vöcklabrucka ter 29letnega Jožefa Hoferja iz Lambrechtne na Gornjem Avstrijskem, kakor tudi 22letnega Jožefa

Ecclija iz Grumesa v tridentskem okraju na Tirolskem.

Ij Nesreča v Vodmatu. Včeraj so pri Babniku v Vodmatu valili sode. Pomagal je tudi čevljarski mojster Benedikt Sattler, pa precej neokretno, ker se je sod naenkrat nanj zvalil. Sattlerju je stlo nogo v členu in ga tudi sicer poškodovalo.

Ij Dobro ohranjen pianino kupi Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani. Ponudbe s ceno naj se blagovolijo pošiljati na omenjeno društvo.

× × ×

IZPRED TUKAJŠNJE POROTE.

Žrtvi žganjepitja. Zaradi hudodelstva umora svoje žene Marije sedi na zatožni klopi 29 let stari Anton Tomšič, posestnik v Gornjih Zavinah, dosedaj še nekaznovan. Pred kakimi petimi leti se je poročil s svojo pokojno ženo Marijo, ko mu je prejoče Jožef izročil za tamošnje razmere precejšnje posestvo. Prvi dve leti je bil obdolženec dober gospodar, na kar se je pa udal žganjepitju, vsled česar je zanevarjal gospodarstvo. Dolgovi so narasli, pogostoma je v gozdu pela tudi sekira. Umevno je, da so te rodbinske razmere povzročile vedne prepire, zlasti ko je začelo iti gospodarstvo rakovo pot. Ker vse prigovarjanje in opomini niso nič izdali, je predlagal obdolženčeva žena pri c. kr. okrajni sodnji, naj se njenega moža stavi zaradi zapravljivosti pod skrbstvo, kar se je tudi zgodilo. Dne 21. novembra so imeli v tej zadevi obdolženec, njegov oče Jožef in pokojna žena v skrbstveni zadevi Antona Tomšiča opraviti pri litijskem sodišču. Okoli poldneva so se vsi trije odpeljali z vlakom proti Zagorju, kjer so se ustavili v Šinkovičevi gostilni. Oče in obdolženčeva žena sta sedela pri eni mizi, Anton Tomšič je pa sedel sam pri svoji mizi. Prva dva sta kmalu odšla proti domu, dočim je obdolženec šel še v Korbarjevo krčmo, od koder se je vrnil šele okoli četrte ure domov. Kakor priča Rozalija Kastelic pripoveduje, se je z obdolženecem pred hišo pogovarjala. Bil je močno razburjen ter ji je pravil, da je žalosten, ker so mu vzeli gospodarstvo. Omenil je tudi, da je ženi pri sodnji ponujal roko, a ona je ni marala sprejeti. Pri pomnil je še nadalje, da bo starega očeta, če ga najde v hiši, »potegnil« (ustrelil), potem pa še ženo, tako da bo za celo leto račun sklenjen. Pristavil je še, da naj posluša, kadar bo šel domu. Kakih deset minut kasneje jo je prišla obdolženčeva mati klicati, češ da je sin ženo ustrelil. Kakor se je dogladalo, se je Anton Tomšič začel takoj pripraviti s svojo ženo, katero je sunil s pestjo, na kar ga je ona sunila od sebe, da mu je padel klobuk z glave. Nato je snel na tramu pod stropom visečo puško ter v trenutku, ko mu je žena obrnila hrbet, ustrelil iz daljave kakih štirih korakov vanjo. Žena se je takoj zgrudila mrtva na tla. Rozalija Kastelic pravi, da je takoj priletela na lice mesta, a ni mogla vrat odpreti, ker je ležala mrtva žena tako, da je bila z nogami oprta na duri. Slišala je obdolženca zjutraj govoriti: »Ubogi otroci, ki ne boste poznali svoje matere, vse to so naredile naše razmere.« Ko se je pričel posrečilo malo odpreti vrata, je na njeno vprašanje, če je res ustrelil ženo, odgovoril »res« in nabasal vnovič puško ter rekel: »Beži, mi je vse eno, kateri pride.« Njegov oče je ravno tačas iz hoste listje pripeljal. Kastelic ga je opozorila, naj beži, da ne bo še njega ustrelil. Priča pravi, da je Anton Tomšič večkrat grozil, da bo vse doma postrelil, potem pa še sebe. Anton Gričar, 82 let star delavec, izpove, da mu je po dejanju obdolženec podal roko rekoč: »Tone srečno, jaz bom pa pod trto dejan.« Pri tem je pokazal z roko proti vratu. Orožniku, ki ga je aretoval, je pa pripovedoval, »da je služil pri 27. pešpolku in da je ženo ustrelil, kakor zibcenarji — Hoch an — Feuer, in sicer zato, ker ga je vedno sekirala.« Pristavil je še, da je bilo po njegovem vedenju soditi, kakor da bi bil zmšan. Priča posestnik Jurij Hauptman izpove, da obdolženec zadnje dve leti ni bil dober s svojo ženo. Zahteval je od nje, naj mu kuha vedno meso, česar se pa na kmetih more le redko privoščiti. Tudi je svojo ženo večkrat tepel in tudi s svojimi stariši večkrat grdo ravnal. Pred kakim mesecem je bil v Zagorju z ženo v neki gostilni in tu ji je prigovarjal, naj le pije, ker ji morda ne bo nikdar več pijače kupil. Obdolženec se je zagovarjal, da je ravnal v hipni razburjenosti, brez pravega premisleka in da ni hotel žene usmrtiti. Prvo glavno vprašanje glede umora so porotniki zanikali, potrdili so pa vprašanje glede uboja. Sodišče je obtoženca obsodilo na šest let težke ječe, poostrene na obletnice dejanja z enim postom, temnico in trdim ležiščem.

SVOBODOMISELNE VEČINE V NEMŠKEM DRŽAVNEM ZBORU NI VEČ.

Liberalci in socialni demokratje so šteli po zadnjih državnozbornskih volitvah v nemškem državnem zboru skupno 199 poslancev in so tvorili absolutno večino, ki se seveda ni uveljavljala. Dne 20. februarja t. l. je pa bil izvoljen v okraju Jerihov konservativec, vsled česar so svobodomiselci izgubili absolutno večino.

MIROVNE POGODBE ZEDINJENIH DRŽAV Z OSMIMI DRŽAVAMI.

Senat Zedinjenih držav je ratificiral pogodbe o mirovni razsodiščih z Vel. Britanijo, Japonsko, Italijo, Špansko, Norveško, Švedsko, Portugalsko in s Švico.

Zadnje vesli.

PRAVDA LJUBLJANSKE OBČINE ZOPER DOLENJSKE ŽELEZNICE.

Dunaj. V soboto se je dostavila razsodba dunajskega nadsodišča. Slednje je odbilo tožbo ljubljanske občine v celem obsegu, tako da je Ljubljana popolnoma propadla in ima družbi dolejskih železnic in državi povrniti vse pravdne stroške. — Sedaj ima govoriti le še najvišji sodni dvor, če se ljubljanska občina pritoži.

BOLEZEN KARDINALA KATSCH-THALERJA.

Solnograd. Bolezen kardinala Katschthalerja se je tako poslabšala, da je bolnik na svojo lastno željo prejel sv. zakramente za umirajoče ter je prosil za papežev blagoslov.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj. Zasedanje državnega zbora se prične dne 5. marca.

ČEŠKO-NEMŠKA POGAJANJA.

Dunaj. Nemški zastopniki pri češko-nemških pogajanjih se zbero danes zvečer. Skoro gotovo se zedinijo na stališče dvornega svetnika Bachmanna.

STRAHOVITA EKSPLOZIJA V ŠKOFIJSKI PALAČI.

Debrecin. Vsled pomanjkljivosti plinov napeljav se je v palači škofa Miklozsyja v Debrecinu danes dogodila strašna eksplozija, ki je palačo opustošila. Škofovskega tajnika in dve slugi so mrtve potegnili iz razvalin, dve drugi osebi ste smrtno nevarno ranjeni, baje pa je še nekaj drugih oseb pod razvalinami. Škof, ki že nekaj tednov leži bolan, je ostal, kakor bi se zgodil čudež, nepoškodovan. Stanovanje in sploh vse poslopje je razdejano. Eksplozija je bila tako silna, da so mize in stoli leteli na ulico.

HRVAŠKI BAN NA REKI.

Reka. Hrvaški ban se je danes pripeljal sem. Na kolodvoru je bil oficialni sprejem. Ban je gost guvernerjev.

DALMACIJA STO LET POD AVSTRIJO.

Spiljti. Spljitski škof dr. Gjuvoje je daroval 22. t. m. slovesno sveto mašo ob stoletnici, ko pripada Dalmaciji naši državi.

TRUPLO LEOPOLDA TOSKANSKEGA PREPELJEJO IZ RIMA NA DUNAJ.

Rim. V Rim je došel višji dvorjan nadvojvode Jožefa Ferdinanda, da vse potrebno ukrene, da se prepeljejo zemeljski ostanki Leopolda Toskanskega iz Rima na Dunaj.

ODHOD PRINCA WIEDA V ALBANIJO.

Neu Wied. Princ Wied se je s soprogo odpeljal od tu. Na cestah je princa in njegovo soprogo pozdravljala šolska mladina in mnogo ljudstva. »Berliner Tageblatt« pravi, da je doslej nerešena še sestava prvega albanskega kabineta. Essad paša se je izjavil, da portfelja vojnega ministra nikakor ne prevzame, on hoče imeti nekaj časa absoluten mir.

JUŽNA ALBANIJA.

Valona. Grške čete so pričele zapuščati južno Albanijo.

ČRNOGORSKI PRINC PETER V SMRTNI NEVARNOSTI.

Cetinje. Črnogorski princ Peter se je včeraj za zabavo vozil po skadskem jezeru. Nakrat je v čolnu motor eksplodiral ter je čoln začel goreti. Princ je skočil v vodo. Z brega so hiteli čolni na pomoč ter so rešili že popolnoma onemoglega princa.

IZDAJALČEVA SMRT.

Carigrad. Včeraj so izvršili smrtno obsodbo nad topničarskim poročnikom Kemalom, ki je med obleganjem Janine dezertiral in dal Grkom podatke o janjskih utrdbah.

GROF MIELZYNSKI OPROŠČEN.

Mezerič. Grof Alfred Mielzynski, ki je, kakor znano, ustrelil svojo ženo in 24-letnega sorodnika grofa Alfreda Miazinskega, ki ju je našel skupaj, je bil od poroke oproščen in takoj spuščen na svobodo.

PEGOD NEDOSEŽEN.

Berolin. Nemški aviatik Breitbeil je pri poizkusih posnemati polete Pegoudove padel in se težko poškodoval.

ZURNALISTOVSKI TEČAJ.

Kolin. Na tukajšnji visoki šoli se vrši od 25. t. m. do 3. marca žurnalistovski tečaj.

STRADALNA STAVKA V RUSKEM ZAPORU.

Peterburg. V bakuškem zaporu so pričeli pred nekaj dnevi politični jetniki izvajati stradalno stavko. Boje se, da nekaj jetnikov radi gladu umre. Mestni glavar je ukazal, da morajo s silo jetnike prehranjevati. Jetniki stavkajo zato, da bi bil odstavljen načelnik ječe, ki z jetniki zelo grdo postopa.

VLOM V PREFEKTURO V FLORENCI.

Florenca. V tukajšnji prefekturo je bilo vlomljeno. Tatovi so odnesli mnogo dragocenosti in nekaj dragih preprog.

STAVKA V FRANCOŠKIH PREMOGO-KOPIH.

Pariz. Premogokopi v Alaisu, Aubinu in v Loireju so sklenili, da prično stavkati, da protestirajo proti sklepu senata glede na pokojnine rudarjev.

MEDVED RAZTRGAL STO GLAV ŽIVINE.

Sibinj. V okolici Vrhpolja je medved raztrgal do 100 glav živine.

MORILEC ZBLAZNEL.

San Remo. Morilec avtomobilist Albert Wolf, ki je tu v zaporih in ki je obdolžen, da je umoril nekega lipskega trgovca, je v zaporu zblaznel.

VIHARJI NA FRANCOŠKEM.

Pariz. Iz raznih delov Francije poročajo o silnih viharjih. V St. Etienne je vihar preobračal telegrafске drogove, v Lyonu je vihar napravil škode 1 milijon frankov.

VELIKE POVODNJI NA IRSKEM.

London. Na Irskem je v grofijah Letrin in Roscommon velika povodenj. Voda še narašča.

PASJA STATISTIKA V EVROPI.

Pariz. Clemenceau objavlja statistiko psov v Evropi. Največ psov, 3.000.000, je v Franciji. Strupeno pristavlja pisatelj, da bi bilo bolje za Francoze, če bi se bolj zanimali za to, da se število prebivalstva dvigne, kakor pa da Francozi tako negujejo pse. V Nemčiji je 1.400.000, v Angliji 1.100.000 in na Švedskem 530.000 psov.

Po svetu.

Turki napadli katoliškega škofa.

Iz Carigrada poročajo, da so bulgarski krogi dobili vesti o napadu Turkov na katoliškega bulgarskega škofa v Odri-nu msgr. Petkova. Ko se je pred nekaj dnevi peljal Petkov iz vladne palače v svoje poslopje, so ustavili Turki njegov voz in ga dejansko napadli. Petkov, ki je že star mož, mora vsled tega napada varovati posteljo. Vzrok napadu je menda to, da je škof svetoval katoliškim Bulgarom, naj se ne izseljujejo.

Nadporočnik ustreljen v dvoboju.

Budimpešti se je 20. t. m. vršil med zavarovalnim uradnikom Sigmundom Babocsay in nadporočnikom 12. pešpolka Štefanom Hajdu dvoboj s pistolami, v katerem je bil Hajdu ubit. Vzrok dvoboja je bila nadporočnikova sestra Ilona Hajdu, ki je bila poročena z uradnikom Demonkovicsem, od katerega se je pa ločila. Ilona Hajdu je stopila v intimnejše razmerje z Sigmundom Babocsayem, čegar brat dr. Geza Babocsay je bil že poročen z eno nadporočnikovo sestro. Nadporočnik, ki je svojo sestro zelo ljubil, je bil nasproten tej novi zvezi, vsled česar je med njim in Babocsayem došlo večkrat do nesporazumljenj. Nedavno pa se je Sigmund Babocsay sprl z Ilono Hajdu zaradi nekega novega klobuka. V tem prepiru se je Babocsay žaljivo izrazil proti njej in njegovi tašči. V zadnjem času sta se večkrat prepirala, ker je bil Babocsay zelo ljubosumen. Ob tej priliki pa je Ilona spravila svoje stvari skupaj ter ga zapustila in se vrnila domov k materi. Pisala je tudi svojemu bratu nadporočniku pismo, v katerem mu je sporočila vse dogodke zadnjega časa, kakor tudi žalitve, ki jih je Babocsay izrekel napram njej in tudi o nadporočniku. Na podlagi tega je nadporočnik poslal k Babocsayu sekundante, katerim je pa Babocsay odvrnil, da žalitve obžaluje in da je pripravljen prositi za oduščanje. Nadporočnik je imel pomisleke in se je obrnil na višje vojaško poveljstvo, ki je odločilo, da se mora zadeva rešiti z orožjem v roki. Kljub temu je Babocsay še vedno skušal rešiti zadevo mirnim potom, kar se mu pa ni posrečilo. Dvoboj se je torej vršil in pri drugem strelu je bil nadporočnik smrtno zadet, vsled česar je kmalu umrl. Babocsay je bil vsled nesrečnega izida dvoboja tako razburjen, da so ga morali prepeljati v neki sanatorij, ker se mu je pričelo mešati. Soprogo odvetnika dr. Geza Babocsaya je smrt njenega brata tako pretresla, da je poizkusila dvakrat izvršiti samoumor, vsled česar so jo tudi morali oddati v neki sanatorij. — Tako rodi dvoboj, ki ga vsiljujejo vojaške oblasti, grozne posledice.

Schimpli, Nemško - slovenski slovar, K 3.—, Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Ker ima ta slovar zelo pripravnostno obliko, ter obsega poleg tega velik beseden zaklad, je zelo praktičen ter priporočljiv posebno za one, ki morajo nositi slovar seboj. Seveda bo pa slovar tudi vsakemu drugemu dobro služil, ker je v vsakem oziru popoln.

V globoki žalosti naznanjamo vsem ostalim sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o smrti naše preljube soproge, matere, stare, matere, tete, in svakinje, gospe

Marije Blaž, roj. Rus

soproga c. kr. vodje zemlj. knjige v pokoju

ki je včeraj ob 8. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v starosti 65. let po dolgi in mučni boleznimi mirno in vdano v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v sredo dne 25. t. m. ob 4. uri iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Sv. Petra.

V Ljubljani, 23. febr. 1914.

Žalujejo ostali.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 21. februarja 1914.

Pšenica za april 1914.	12 29
Pšenica za oktober 1914	11 07
Rž april 1914	9 35
Rž za oktober.	8 85
Oves april 1914	7 72
Koruza za maj 1914	6 74
Koruza za julij 1914	7 74
Oves za oktober	6 88

Proda se krasen, črn, nov

„Pianino“

s petletno garancijo in lepa, čisto nova

„Mandolina“

za jako nizko ceno pri N. Loboda, Radovljica, Gorenjsko. 585

Smreke na prodaj!

750 smrek v skupni kubični meri 3251 m³, 1000 kubičkov smrek 200; 150 debelih rakijev so na prodaj vak dan. Kupci naj se oglašijo pri posredniku Jožetu Kutarju Vel. Dole pri Gomblju, pošta št. Vid (Dolenjsko). 602

Vdani v božjo voljo sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je poklical Bog k Sebi v boljše življenje danes ob 9. uri zjutraj po daljši bolezni v 82. letu starosti, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, našo ljubljeno in nepozabno mater, gospe

Marijo Schiffrer roj. Hočevnar

vdovo c. kr. ravnateljke zemljiških knjig.

Pogreb predrage rajne matere se bo vršil v sredo dne 25. februarja ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Škofja ulica št. 13, na pokopališče k Sv. Križu.

Predrago rajnico priporočamo v pobožno molitev!

Ljubljana, dne 23. februarja 1914.

608

Globoko žalujejo ostali.

Otokar Gernstein, c. kr. deželno-sodni svetnik v Kočevju, naznanja v svojem kakor v imenu svoje sestre, gospe Fide dr. Geiger, vsem sorodnikom prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti dragega in nepozabnega strica in prastrica, blagorodnega gospoda

Vencel Gernstein-a

c. kr. mornar. eskadrilja v pokoju, imetelja c. kr. vojne svetlinje, jubilejne svetlinje na rdečem traku itd.

kateri je v nedeljo, dne 23. svečana 1914 ob pol 2. uri popoldne v 93. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po daljši bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Zemljski ostanki dragega pokojnika se prepeljejo v torek, dne 24. svečana 1914, ob 3. uri popoldne, iz hiše žalosti Sv. Petra c. 20, k sv. Križu, kjer se položi v lastnem grobu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Ljubljana, dne 23. svečana 1914.

Kurzne cene

dne 21. februarja 1914.

	K	h
Državne rente.		
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj—nov.)	83	65
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan—jul.)	83	65
4 1/2% avstr. velj. papir. renta (febr.—avg.)	87	55
4 1/2% avstr. velj. srebr. renta (april—okt.)	87	65
4% avstr. zlata renta, davk. prosta	107	—
4% avstr. kron. renta (marec—sept.)	83	90
4% av. kron. renta iz l. 1912 (junij—dec.)	83	80
4% ogr. renta v zlatu	100	45
4% ogr. renta v kronah iz l. 1910.	82	65
4 1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913.	91	—
Druge javne zadolžnice.		
4% kranjsko deželno posojilo iz l. 1888.	—	—
4 1/2% kranjsko dežel. meš. pos. iz l. 1911.	95	—
4 1/2% kranjske deželne banke	95	—
4% bosansko deželno posojilo	83	60
4% obveznice Rudolfa, železnice	85	50
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik	92	75
4% obveznice dolnj. železnice	—	—
Srečke.		
4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1630	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	440	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 gld. a. v.	675	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	350	—
5% don. uravn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	273	—
3% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	281	50
3% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	243	50
Bazilika budimpe. iz l. 1886. po 5 gld.	27	—
Ljubljanske srečke po 20 gld.	61	—
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	52	50
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld.	31	35
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir.	45	50
Josifov-srečke iz l. 1888.	15	50
Turške srečke	225	50
Srbske drž. tob. srečke iz l. 1888.	29	—
Akcije.		
Avstr. kreditni zavod	639	30
Avstro-ogr. banka	1938	—
Anglo-avstrijska banka	343	75
Dunajsko bančno društvo	535	75
Jadranska banka	424	—
Ljubljanska kreditna banka	403	—
Union banka	607	50
Zivnostenska banka	280	75
Avstriski Lloyd	628	—
Državna železnica	719	25
Južna železnica	104	50
Alpine	852	25
Skoda	782	25
Valute.		
20 frankov	19	06
20 mark	23	50
Sterling	24	—
Rubelj	253	75

Vsa tozadevna posnila se dobe tudi v podružnici c. kr. pr. v. avs. r. kredit. zavoda v Ljubljani.

Kantina Corazza

Levade (Istra) 601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

KUC

BR. NOVAKOVIĆ

LJUBLJANA-LAIBACH

zdravniško priporočeno kritvoroče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-50. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana. 2631

Popravila šivalnih strojev

se izvršujejo v v naših delavnicah točno in stvarno. 352

Singer Co. del. družba šivalnih strojev.

Največja in najstarejša trgovina s šivalnimi stroji v Avstriji.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. — Kranj, Glavni trg 119. — Novomesto, Veliki trg 45.

Proda se v Mošnjah

mlékarna

z vsem premičnim in nepremičnim inventarjem prihodati ponedeljek, to je 2. sušca 1914 ob 11. uri dopoldne. — Vsklična cena 3500 K. Dražba se vrši v Mošnjah na licu mesta. 599

France Resman

likvidator.

Sprejme se

kontorist ali kontoristinja

z znanjem slovenskega in hrvatskega jezika, stenografije in strojepisja. Prosilci, ki so zmožni tudi še laščine, dobijo prednost. Ponudbe pod poštni predal 47^a, Ljubljana. 595

Za takojšnji nastop se išče

4-5 žičarjev

(fein-, Mittel- in Grobzug)

in 1 žični vezalec

proti dobremu akordnemu zaslužku. Znanje nemščine vsaj za silo je pogo. Samci imajo prednost. Dratfabrik Hirt (Koroško). 600

Polenovka

na poseben način namočena (specialiteta) dobiva se celi post pri g. Josipu Pollaku trgovcu, Sv. Petra cesta 7 v Ljubljani.

Priporoča se naročila si pustiti pravočasno rezervirati.

Na zahtevo dobi se lahko navodilo kako naj se pripravi. 540

Odda se mirni stranki lepo

stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklin v III. nadstropju za majev-termin. Več se izve v Židovski ulici št. 1, I. n. 584

Iščem učenca

za ključavničarsko obrt. Kranjec Ludovik, ključavničar, Trnovo na Notranj.

Lepo se obleče

lahko vsak gospod, ki naroči sukno za obleko od priznane razpošiljalnice sukna

Karl Feifig, Olomuc.

Vzorci najfinejšega blaga za moške in ženske obleke za pomladno in poletno sezono se na zahtevo pošiljajo franko. 368

Zastopniki se povsod sprejmejo.

Oddaja stavbe po minuendolicitaciji

štirirazrednega šolskega poslopja na Bizeljskem

okraj Brežice dne 15. marca 1914 ob 10. uri predpoldne v bizeljski šoli na koncesionirane stavbene podjetnike, kateri imajo naprej položiti 10% vadij. Tudi pisemne ponudbe opremljene z vadijem se dopuščajo. Stroški za stavbo znašajo 58911.33 K.

Narčiti, stroškovnik in stavbeni pogoji so reflektantom na ogled pri krajnem šolskem svetu.

Krajni šolski svet na Bizeljskem

dne 19. februarja 1914.

Franc Balon

načelnik.

Odvetnik dr. Ignac Malnerič

vljudno naznanja, da je

otvoril pisarno

v Novem mestu, Glavni trg.

593